

Vol. 4. Tab. 1^a Num. 13.

A V E R R O I S
CORDVBENSIS
COLLIGET
LIBRI VII.

CVM QVIBVS ETIAM NVNC PRIMVM IN QVINTO
Libro impressimus translationem trium illorum tam difficilium eiusdem libri
capitum, lviij. lviij. lix. olim à IACOB MANTINO medico celeberrimo
factam. Addidimus itidem post antiquam translationem
tres illas sectiones Collectaneorum tribus Colliget libris,
Secundo scilicet, Sexto & Septimo respondentes, à
Iohanne Bruyerino Campegio elegantissime
latinitate donatas.

EIVSDEM AVERROIS COMMENTARIA IN AVICENNAE
Cantica, una cum eiusdem Avicennae textu, in Partes, Tractatus, ac Capita
distincto, atque castigationibus Andrea Bellunensis exornato.

Eiusdem AVERROIS Tractatus de THERIACA, nunquam antea impressus.

Marci Antonij Zimarae Solutiones Contradictionum in dictis Averrois super Colliget.

ABIMERON ABYNZOAHAR.
OMNIA NVNC SVMMO STUDIO DILIGENTIAQVE EMENDATA.

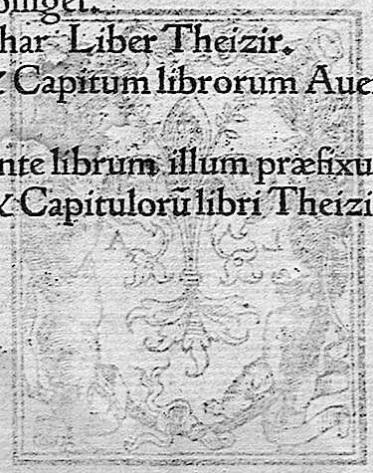


*Cum summi Pontificis, Gallorum Regis,
Senatusq; Veneti decretis.*

VENETIIS APVD IVNTAS M D LIII.

IN HOC VOLUMINE HÆC CONTINENTVR.

- AVERROIS COLLIGET** Libri Septem nuper diligentissime castigati. fol. 4.
Libri Quinti eiusdem Colliget Capita. lviij. lviij. & .lix. à Iacob Mantino ob rei difficultatem olim translata, nunc primum cum antiqua translatione in lucem sunt ædita. fol. 57.
Collectaneorum item sectiones tres tribus Colliget libris, Secundo scilicet, Sexto & Septimo respondentes à Ioanne Bruyerino Campegio elegantissime latinitate donatæ post antiquam translationem ob studiosorum commodum appositæ sunt. fol. 80.
Commentaria in AVICENNÆ Cantica diligentissime emendata, vna cum eiusdem Auicennæ textu in partes tractatus ac capita distincto, atque castigationibus Andrea Bellunenſi exornato. fol. 101.
Auerrois Tractatus de THERIACA, nunquam antea apud Latinos viſus. fol. 139.
Marci Antonij Zimaræ Solutiones contradictionum in dictis Auerrois super Colliget. fol. 317.
Abimeron Abinzoahar Liber Theizir. fol. 143.
Index Summarum & Capitum librorum Auerrois in voluminis initio habetur. fol. 2.
Index Canticorum, ante librum illum præfixus est. fol. 100.
Index Tractatum & Capitulorū libri Theizir Abynzoahar. fo. 186.



INDEX CAPITVM, QVÆ IN LIBRIS COLLIGET CONTINENTVR.

2



Otijs operis Proœmium, ea declarans,
quæ in ipso continentur.

Quæ sit libri intentio ac doctrinæ ordo.
Cap. 1. fo. 4.

Quo pacto unusquisque liber appelletur:
quidque in eorum unoquoque pertractatur. Cap. 2.
fo. 4.

Summa, ac Capita Primi libri.

S umma libri. De Anatomia.	fo. 5.
De definitione Medicinæ, et eius distinctione. Cap. 1.	5.
De anatomia Membrorum in uniuersali. Cap. 2.	5.
De ossibus Capitis. Cap. 3.	5.
De Dentibus, et omnibus ossibus totius corporis. Cap. 4.	5.
De anatomia Venarum pulsatilium. Cap. 5.	6.
De anatomia Venarum non pulsatilium. Cap. 6.	6.
De anatomia Neruorum. Cap. 7.	7.
De Ligamentis. Cap. 8.	7.
De Chordis. Cap. 9.	7.
De Carne. Cap. 10.	7.
De Villis. Cap. 11.	7.
De Humoribus. Cap. 12.	7.
De Simplicibus membrorum. Cap. 13.	7.
De Spiritu. Cap. 14.	7.
De Lacerto. Cap. 15.	7.
De forma Capitis. Cap. 16.	7.
De forma Oculorum. Cap. 17.	8.
De forma Nasi. Cap. 18.	8.
De forma Auris. Cap. 19.	8.
De forma Lingue. Cap. 20.	8.
De extremitate Oris. Cap. 21.	8.
De anatomia totius Ventris. Cap. 22.	8.
De anatomia Pulmonis, et canne eius. Cap. 23.	8.
De anatomia Cordis, et forma eius. Cap. 24.	8.
De forma Stomachi, et Meri. Cap. 25.	8.
De forma Intestinarum. Cap. 26.	8.
De forma Hepatis. Cap. 27.	9.
De forma Splenis. Cap. 28.	9.
De forma Fellis. Cap. 29.	9.
De forma, et anatomia Renum. Cap. 30.	9.
De forma Vesicæ. Cap. 31.	9.
De anatomia Myrach, et Zirbi. Cap. 32.	9.
De anatomia Veretri et Testiculorum. Cap. 33.	9.
De anatomia Mamillarum. Cap. 34.	9.
De anatomia Vulue. Cap. 35.	9.

Summa, ac Capita Secundilibr.

S umma libri. De Sanitate.	fo. 9.
De Sanitate, et de Complexione, atque Compositione membrorum in uniuersali. Cap. 1.	9.
De complexionibus membrorum Consimilium. Cap. 2.	10.
De complexionibus membrorum Officialium. Cap. 3.	10.
De Complexione temperata, et de distemperatis totius cor poris. Cap. 4.	10.
De Sanitate membrorum officialium, et eius speciebus. Ca put. 5.	10.

De Sanitate aliquantulum in membris consimilibus. C. 6.	11.
De Actionibus, et Passionibus, et de Virtutibus membro rum. Cap. 7.	11.
De iuuamentis membrorum consimilium. Cap. 8.	12.
De iuuamentis membrorum officialium, quæ sunt instrumen ta uirtutis Nutritiuæ. Cap. 9.	13.
De iuuamentis membrorum officialium, quæ sunt instru menta uirtutis Generatiuæ. Cap. 10.	14.
De iuuamentis membrorum officialium, quæ sunt instrumen ta Sensus in generali. Cap. 11.	14.
De iuuamento fili Spinæ. Cap. 12.	15.
De proprio instrumento sensus Tactus. Cap. 13.	15.
De iuuamento Lingue. Cap. 14.	15.
De iuuamentis Oculorum, et partium suarum. Cap. 15.	15.
De iuuamentis instrumentorum Auditus. Cap. 16.	15.
De iuuamentis instrumentorum Odoratus. Cap. 17.	15.
De iuuamentis membrorum uoluntarij Motus. Ca. 18.	15.
De iuuamentis Anhelitus, et membrorum eius. Ca. 19.	16.
De iuuamentis Cerebri et partium eius. Cap. 20.	17.
De Somno. Cap. 21.	17.
De complexione Temporum. Cap. 22.	18.

Summa, ac Capita Tertij libri.

S umma libri. De Aegritudinibus, et Accidētibus. f. 18.	
De Aegritudinis definitione, et eius speciebus in gene rali. Cap. 1.	18.
De causis Aegritudinum in generali. Cap. 2.	19.
De causis Aegritudinum materialium calidarum et sicca rum. Cap. 3.	19.
De generatione Febris cholerae sefariæ. Cap. 4.	19.
De Aegritudinibus choleris localibus. Cap. 5.	19.
De Aegritudinibus frigidis et humidis materialibus. Ca put. 6.	20.
De causis Aegritudinum frigidarum et siccarum materia lium. Cap. 7.	20.
De causis Aegritudinum calidarum et humidarum materia lium. Cap. 8.	20.
De causis Aegritudinum compositarum materialium. Ca put. 9.	20.
De causis Aegritudinum non materialium in generali. Cap. 10.	21.
De causis Aegritudinum immaterialium calidarum et sicca rum. Cap. 11.	21.
De causis Aegritudinum immaterialium frigidarum et sic carum. Cap. 12.	21.
De aegritudinibus membrorum officialium. Cap. 13.	21.
De Continuitate, et Solutione continuitatis, et suis causis aliquantulum. Cap. 14.	21.
De causis Aegritudinum membrorum officialium. C. 15.	21.
De accidentibus superuenientibus uirtuti Nutritiuæ in ge nerali. Cap. 16.	21.
De accidentibus superuenientibus uirtuti Retentiæ. Ca put. 17.	22.
De accidentibus uirtuti Expulsiuæ superuenientibus. C. 18.	22.
De accidentibus superuenientibus uirtuti Attractiuæ stoma chi. Cap. 19.	22.
De accidentibus, quæ superueniunt uirtuti nutritiuæ Inte stinarum. Cap. 20.	22.
De Accidentibus superuenientibus uirtutibus Hepatis. C. 21.	23.
De Accidentibus superuenientibus uirtuti Digestiuæ uena rum. Cap. 22.	23.

De accidentibus superuenientibus uirtuti Nutritiuæ mem- brorum. Cap. 23.	23.
De accidentibus impediētibz digestionem Cerebri. Ca- put. 24.	23.
De accidentibus superuenientibus uirtuti nutritiuæ Cordis. Cap. 25.	24.
De quibusdam accidentibus Splenis. Cap. 26.	24.
De accidentibus superuenientibus uirtutibus Renū. C. 27. 24.	24.
De accidentibus impediētibz opera Vesicæ. Ca. 28. 24.	24.
De accidentibus superuenientibus membris generationis, si- cut Testiculis, Virgæ, & Vuluæ. Cap. 29.	24.
De Expulsua plurium membrorum. Cap. 30.	24.
De accidentibus superuenientibus uirtuti Sensibili. C. 31. 25.	25.
De accidentibus superuenientibus uirtuti Appetitiuæ. Cap. 32.	26.
De accidentibus superuenientibus uirtuti Motiuæ uolun- tariæ. Cap. 33.	26.
De Sapore, & Odore in generali. Cap. 34.	26.
De sensu Gustus, & de accidentibus ei superuenientibus. Cap. 35.	27.
De sensu Odoratus, & de accidentibus ei superuenientibus. Cap. 36.	27.
De sensu Auditus, & de accidentibus ei superuenientibus. Cap. 37.	27.
De sensu Visus, & de accidentibus ei superuenientibus. Cap. 38.	27.
De accidentibus Anhelitus. Cap. 39.	28.
De accidentibus trium uirtutum, scilicet Imaginatiuæ, Co- gitatiuæ, & Memoratiuæ. Cap. 40.	29.
De accidentibus Somni & Vigiliarum. Cap. 41.	29.

Summa, ac Capita Quarti libri.

S umma libri. De signis Sanitatis, et Aegritudinū. f. 0	0
De signis Sanitatis, et Aegritudinū in gñali. Ca. 1. 30.	30.
De signis complexionum, & sanitatis Cordis. Cap. 2. 30.	30.
De signis complexionum, & sanitatis Cerebri. Cap. 3. 31.	31.
De signis complexionum, et sanitatis Hepatis. Cap. 4. 31.	31.
De signis complexionum, & sanitatis Pulmonis. Cap. 5. 32.	32.
De signis complexionum, et sanitatis Stomachi. Cap. 6. 32.	32.
De signis complexionum, & sanitatis Testiculorum. Cap. 7.	32.
De signis complexionum, & sanitatis totius Corporis. Cap. 8.	32.
De signis significantibus super Aegritudines in generali. Cap. 9.	32.
De signis abundantie Sanguinis. Ca. 10.	32.
De signis Cholerae abundantis. Cap. 11.	32.
De signis dominii Melancholicæ. Cap. 12.	32.
De signis dominij Phlegmatis. Cap. 13.	32.
De signis prognosticis Aegritudinū futurarum per aerē, & tempora. Cap. 14.	32.
De signis prognosticis Aegritudinū futurarum per ægri- tudines paruas. Cap. 15.	33.
De Pulsu, & Urina in generali. Cap. 16.	33.
De Pulsu, & de generibus, & speciebus eius. Cap. 17.	33.
De causis Pulsuum. Cap. 18.	34.
De diuersitatibus Pulsuum per res intrinsecas. Cap. 19. 35.	35.
De causis permutatibus Pulsuum ab extrinseco. Cap. 20. 35.	35.
De Urinis generaliter. Cap. 21.	35.
De significationibus Urinæ sūptis ex eius colore. C. 22. 35.	35.
De significationibus Urinæ sumptis ex substantia eius.	

Cap. 23.	35.
De hypostasi Urinæ, & de eius significationibus. C. 24. 35.	35.
De signis Aegritudinum membrorum intrinsecorum, et ex- trinsecorum in generali. Cap. 25.	36.
De signis febris Ephemeræ. Cap. 26.	36.
De febribus Putridis, & de earum signis in uniuersali. Cap. 27.	36.
De signis febris Cholericæ. Cap. 28.	36.
De signis febris Phlegmaticæ. Cap. 29.	36.
De signis febris Quartanæ. Cap. 30.	36.
De signis febris, quæ in Arabico nominatur Michabecha, et est febris Sanguinea. Cap. 31.	37.
De compositione Februm. Cap. 32.	37.
De signis febris Hæcticæ. Cap. 33.	37.
De signis apostematum Sanguineorum. Cap. 34.	37.
De signis apostematum Choleriæ. Cap. 35.	37.
De signis apostematum Phlegmaticorum. Cap. 36.	37.
De signis apostematum Melancholicorum. Cap. 37.	37.
De Crisi in generali. Cap. 38.	37.
De speciebus euacuationum, quæ fiunt in Crisi. Cap. 39. 38.	38.
De diebus Criticis. Cap. 40.	38.
De signis significantibus præsentem Crisim. Cap. 41. 38.	38.
De signis prognosticantibus Salutem. Cap. 42.	38.
De signis prognosticis Malis. Cap. 43.	38.
De signis uniuersalibus Aegritudinum membrorum intrin- secorum. Cap. 44.	39.
De his, quæ egrediuntur à corpore, quæ aegritudines signi- ficant. Cap. 45.	39.
De signis Aegritudinum, & causarum ipsarum in genera- li. Cap. 46.	40.
De signis aegritudinum Oculorum. Cap. 47.	41.
De signis aegritudinum Aurium. Cap. 48.	41.
De signis aegritudinum Nasi. Cap. 49.	41.
De aegritudinibus Oris. Cap. 50.	41.
De signis aegritudinum Gulæ. Cap. 51.	41.
De signis aegritudinum Pulmonis. Cap. 52.	41.
De signis aegritudinum Pectoris. Cap. 53.	41.
De signis aegritudinum Stomachi. Cap. 54.	41.
De signis aegritudinum Hepatis. Cap. 55.	42.
De signis aegritudinum Splenis. Cap. 56.	42.
De signis aegritudinum Renum. Cap. 57.	42.
De signis aegritudinum Vesicæ. Cap. 58.	42.
De signis aegritudinum Intestinorum. Cap. 59.	42.
De signis aegritudinum Vuluæ. Cap. 60.	42.

Summa, ac Capita Quinti libri.

S umma libri. De Cibis, & Medicinis. fo. 42.	42.
Quæ sit huius Quinti libri intentio. Cap. 1.	42.
De quiditate Cibi, & Medicinæ. Cap. 2.	42.
De Operationibus primis, quas operantur medicina in cor- pore humano. Cap. 3.	42.
De Operationibus Secundis, & Tertijs in generali, quas operantur medicina in corpore humano. Cap. 4.	43.
De medicinis Maturatiuis. Cap. 5.	43.
De medicinis Mollicatiuis. Cap. 6.	43.
De medicinis Induratiuis. Cap. 7.	44.
De medicinis Oppilatiuis. Cap. 8.	44.
De medicinis Aperitiuis, & Absterfuiis. Cap. 9.	44.
De medicinis Euaporatiuis. Cap. 10.	44.
De medicinis Aperientibus ora uenarum. Cap. 11.	44.
De medicinis Stypticis. Cap. 12.	44.

De medicinis Mitigatiuis dolorum. Cap. 13.	.44.
De medicinis generantibus Carnem. Cap. 14.	.44.
De medicinis Cicatrizantibus. Cap. 15.	.44.
De medicinis Causticis. Cap. 16.	.44.
De medicinis Corrosiuis, & facientibus carnem cadere. Cap. 17.	.44.
De medicinis Attraſtiuis. Cap. 18.	.44.
De medicinis Confortantibus. Cap. 19.	.44.
De operationibus Tertiarum uirtutum. Cap. 20.	.45.
De medicinis Operantibus à forma specifica: & de differentia inter eas, & illas quæ operantur per primam, secundam, & tertiam uirtutem. Cap. 21.	.45.
De Venenis. Cap. 22.	.45.
De medicinis Bezarhar. Cap. 23.	.45.
De modo cognoscendi uirtutes Medicinarum, et Ciborum. Cap. 24.	.45.
De inuestigatione uerificationis signorum rationabilium operationum Ciborum, & Medicinarum. Cap. 25.	.46.
Quo pacto cognosci possint complexionibus Ciborum, & Medicinarum per gnales differentias corporum mixtorum. Cap. 26.	.47.
De cognitione Medicinarum, & Ciborum per rationem sumptam ab sapore. Cap. 27.	.47.
De cognitione Medicinarum, & Ciborum per rationem sumptam ab odore. Cap. 28.	.48.
De cognitione Ciborum, & Medicinarum per rationem sumptam à colore. Cap. 29.	.48.
De cognitione Ciborum, & Medicinarum per proprietates eorum, prout sunt partes terræ nascitum, & alium: & sunt Locus, Tempus, Regio, et Opatio. Cap. 30.	.48.
De complexionibus Ciborum quorundam, & Medicinarum specialiter, secundum quod certificatus fuit Galenus: præcipue uero de Granis, ex quibus panis conficitur. Cap. 31.	.48.
De Carnibus. Cap. 32.	.49.
De Piscibus. Cap. 33.	.49.
De Lacte. Cap. 34.	.49.
De Caseo. Cap. 35.	.49.
De Ouis. Cap. 36.	.49.
De Fructibus. Cap. 37.	.49.
De Aquis. Cap. 38.	.49.
De Granis, quæ sunt cibi medicinales. Cap. 39.	.49.
De Fructibus arborum. Cap. 40.	.49.
De Herbis, & Oleribus. Cap. 41.	.50.
De uarietate uirtutum medicinarum simplicium. Cap. 42.	.50.
De medicinis, quæ ex Mineris sunt. Cap. 43.	.55.
De Lacte, & uariis eius operationibus, secundum diuersas eius partes. Cap. 44.	.56.
De operationibus Casei. Cap. 45.	.56.
De uirtutibus Butyri. Cap. 46.	.56.
De operationibus Coaguli. Cap. 47.	.56.
De operationibus Ouorum. Cap. 48.	.56.
De Fellibus. Cap. 49.	.56.
De Urinis. Cap. 50.	.56.
De proprietatibus Stercorum. Cap. 51.	.56.
De carne Tyri. Cap. 52.	.56.
De Pinguedine. Cap. 53.	.56.
De Medullis. Cap. 54.	.56.
De proprietate plurium aliarum Medicinarum. Cap. 55.	.56.
De rebus Marinis. Cap. 56.	.57.
De modo compositionis Medicinarum: Primum autem de compositionis necessitatibus. Cap. 57.	.57.

De mensura & proportionibus Medicinarum simplicium compositas ingredientium. Cap. 58.	.58.
De cognitione Medicinarum compositarum per experientiam. Cap. 59.	.62.

Summa, ac Capita Sexti libri.

Summa libri, De Regimine sanitatis. fo. 63.	
De fine artis Medicinæ, ac de Causis, quæ per accides in nos corruptionem inducunt. Cap. 1.	.63.
De Exercitio, & modis eius. Cap. 2.	.63.
De Fricatione, & modis eius. Cap. 3.	.63.
De iuuamentis Balnei. Cap. 4.	.63.
De operationibus Somni, & Vigiliæ. Cap. 5.	.64.
De regimine Corporum, & primo corporis Temperati. Cap. 6.	.64.
De regimine corporis temperati per Coitum. Cap. 7.	.64.
De regimine eiusdem per Somnum, & Vigiliam. De excrementorum euacuatione: ac lassitudinibus ab immodico exercitio prouenientibus. Cap. 8.	.65.
De regimine Senilis ætatis. Cap. 9.	.65.
De Corporibus uarias habentibus distemperatas complexionibus. Cap. 10.	.65.
De regimine Corporum omnium distemperatorum, tum simpliciter, tum compositè. Cap. 11.	.65.
De resumptione Extenuatorum, & Pinguium extenuatione. Cap. 12.	.66.
De regimine Corporis distemperati in singulis membris. Cap. 13.	.66.
De Præseruatione Corporum, quæ preparata sunt in ægritudines cadere. Cap. 14.	.66.
De remotione, & præseruatione corporum à labore Viceratiuo. Cap. 15.	.66.
De remotione, & præseruatione corporum à labore Apotemoso, & Extensiuo. Cap. 16.	.67.
De præseruatione corporum tempore Aeris præternaturæ. Cap. 17.	.67.

Summa, ac Capita Septimi libri.

Summa libri, De ægritudinum Curatione, seu Ingenio sanitatis. fo. 67.	
De modo Curationis malæ complexionis materialis, & non materialis. Cap. 1.	.67.
De modo, & quæ fieri debet Euacuatio, et Curatio. Cap. 2.	.68.
De euacuatione per Phlebotomiam. Cap. 3.	.69.
De euacuatione per Pharmaciā. Cap. 4.	.69.
De cura febris Ephemeræ in generali. Cap. 5.	.69.
De cura febris Ephemeræ in speciali. Cap. 6.	.69.
De cura febris Ephemeræ, quæ est cum fluxu uentris. Cap. 7.	.70.
De curatione febrium acutarum Ardentium. Cap. 8.	.70.
De cura febrium Putridarum, et primo de eis in generali. Cap. 9.	.71.
De Cibatione, & Fricatione, & Balneatione febricitantium. Cap. 10.	.72.
De cura febrium Cholericarum, & primo de cura Tertianæ. Cap. 11.	.72.
De cura Causi. Cap. 12.	.72.
De cura febris Phlegmaticæ. Cap. 13.	.72.
De cura febris Quartanæ. Cap. 14.	.73.
De cura febris Hæcticæ. Cap. 15.	.73.
De Syncope, eius causis, & curatione. Cap. 16.	.74.
De syncope proueniente causa Stomachi. Cap. 17.	.74.
De syncope accidente causa Doloris. Cap. 18.	.74.
De syncope proueniente ex supflua Euacuatione. Cap. 19.	.74.

INDEX IN SEC. COLLECTANEORVM.

De syncope superueniente ex superfluo fluxu sanguinis Narium, uel aliorum membrorum. Cap. 20.	74.
De syncope proueniente ex superflua Vigilia. Ca. 21.	74.
De curatione male complexionis particularium membrorum. Cap. 22.	75.
De cura male complexionis sicca Stomachi sine materia. Cap. 23.	75.
De cura caliditatis & siccitatis Stomachi. Cap. 24.	75.
De cura frigiditatis et siccitatis Stomachi. Cap. 25.	75.
De cura male complexionis calida Stomachi. Cap. 26.	75.
De cura frigiditatis & humiditatis Stomachi. Ca. 27.	75.
De agritudinibus Stomachi, & aliorum membrorum principalium cum materia. Cap. 28.	75.
De Inflatione membrorum, & Apostematibus in generali. Cap. 29.	75.
De euacuatione Apostematum membrorum principalium. Cap. 30.	76.
De cura Apostematum frigidorum, & aliorum apostematum specialium. Cap. 31.	77.
De curatione solutionis Continuitatis. Cap. 32.	78.
De curatione solutionis continuitatis Venarum, & Arteriarum. Cap. 33.	78.
De fluxu Sanguinis, qui à membris prouenit intrinsecis. Cap. 34.	79.
De cura solutionis continuitatis in Neruis & Lacertis. Cap. 35.	79.
De cura fracturæ Ossium. Cap. 36.	79.
De cura agritudinum Officialium membrorum: Primum autem de cura agritudinum in numero. Cap. 37.	79.
De cura agritudinum in Creatione. Cap. 38.	80.
De cura agritudinum in Positione: & operis Peroratio. Cap. 39.	80.

INDEX CAPITVM, QVÆ IN TRIBVS COLLECTANEORVM SECTIONIBVS CONTINENTVR.

Capita Primæ sectionis, de sanitate.



De sanitatis definitione, & partibus, atq; partium uniuersarum corporis structura. C. 1.	82.
De partium similium temperamentis. Cap. 2.	82.
De instrumentariarum, dissimilariūue partium temperamento. Cap. 3.	82.
De natura temperata. Cap. 4.	82.
De compositarum, dissimilariūq; partium salubritate. C. 5.	83.
Quædam adhuc superioribus adijcienda. Cap. 6.	83.
De actionibus, affectionibusq; siue passionibus. Cap. 7.	83.
De usu partium in compositarum, quæ similes ac similes appellantur. Cap. 8.	84.
De dissimilariibus nutritoriæ facultati addictis partibus. Cap. 9.	85.
De partibus dissimilariibus, quæ sunt genitiuæ potentie instrumenta. Cap. 10.	86.
De instrumentis sensibus dicatis generatim. Cap. 11.	86.
De spinæ dorsæ medulla. Cap. 12.	87.
De tactionis instrumento. Cap. 13.	87.
De lingua. Cap. 14.	87.
De oculis. Cap. 15.	87.
De auditorijs sensibus, ac partibus. Cap. 16.	87.

De olfactorijs instrumentis. Cap. 17.	87.
De partibus, à quibus motus efficitur uoluntarius. C. 18.	87.
De respirationis usu, atq; eius instrumentis. Cap. 19.	88.
De cerebro, eiusq; partibus, ac functionibus. Cap. 20.	89.
De somno. Cap. 21.	89.
De temporum anni temperamento. Cap. 22.	89.

Capita Secundæ sectionis, de sanitate tuenda.

De artis medicæ fine. Cap. 1.	90.
De exercitio, eiusq; modis. Cap. 2.	90.
De frictione, eiusq; multiplici ratione. Cap. 3.	91.
De lauacro. Cap. 4.	91.
De somno atq; uigilia. Cap. 5.	91.
De ratione uictus hominis temperatæ naturæ. Cap. 6.	91.
De usu uenercorum. Cap. 7.	92.
De excrementorum uacuatione, atq; lassitudinibus, quæ ab immodico exercitio proueniunt. Cap. 8.	92.
De ratione uictus ætatum sequentium. Cap. 9.	92.
De his, qui intemperiem compositam obtinent. Cap. 10.	92.
De intemperiebus omnibus, tum simplicibus, tum compositis. Cap. 11.	92.
Quomodo graciliores facti, obesoiores efficiantur, et contra obesoiores graciles. Cap. 12.	93.
De singularum partium intemperatura. Cap. 13.	93.
De præcautione futurarum agritudinum, atq; spontaneis lassitudinibus. Cap. 14.	93.
De ulcerosæ, tensiue, atq; inflammatoriæ, lassitudinis, tum præcautione, tum curatione. Cap. 15.	94.
De aeris in uniuersum præcautione. Cap. 16.	94.

Capita Tertiæ sectionis, de ratione curandorum morborum.

De intemperaturarum curatione, quæ cū humoribus, & quæ circa humores consistunt. Cap. 1.	94.
Quando sint faciendæ euacuationes. Cap. 2.	95.
Curatio, quæ singulis partibus debetur. Cap. 3.	96.
De missione sanguinis. Cap. 4.	96.
De purgatione. Cap. 5.	96.
Omnium diariarum febrium curatio generatim. Ca. 6.	97.
Curatio speciatim diariarum. Cap. 7.	97.
Qui à uigilia, tristitia, atq; ira, diaria corripiuntur. Cap. 8.	97.
A solis deustione. Cap. 9.	97.
Ab algore. Cap. 10.	97.
A fatigatione. Cap. 11.	97.
Ab inedia. Cap. 12.	97.
Quæ ab obstructione. Cap. 13.	97.
Temperamenta calida ac sicca. Cap. 14.	97.
Febres ex inguinum tumoribus. Cap. 15.	98.
De synochis febribus. Cap. 16.	98.
Quæ putrescentibus humoribus febres accenduntur. Cap. 17.	98.
Cibandi ratio in febricitantibus. Cap. 18.	99.
De balneo in febricitantibus. Cap. 19.	99.
Galenî curatio febrium à succis lentis ortarū. Cap. 20.	99.

Finis.

AVERROIS CORDVBENSIS

LIBER DE MEDICINA,

QVI DIGITVR COLLIGET.

Totius operis Proœmium, ea declarans,
quæ in ipso continentur.

Quæ sit libri intentio, ac doctrinæ ordo, Cap. I.

Aliaque He-
bra exem-
plaria hoc n̄
habent proœ-
mium.



in proœmio.

Ordo.

Diuisio.

Vando ventilata fuit
super me voluntas per
nobile præceptum ex par-
te nobilis domini Au-
delach Sēpse à mirelmo
mini de Marcho, pro
consilio suorum Philo-
sophorum Auosait, &
Auenchalit, & præce-
pit mihi cōpilare vnū
librum, in quo contine-
retur tota sciētia Medi-

cinālis in Arabico, quæ affirmaret & iudicaret inten-
tiones Priorum, quæ earum essent retinendæ, & quæ di-
mittendæ: tunc declinaui virtutes meas ad suum præce-
ptum, & augmentaui eas ad suum seruitium, & compi-
laui istum librum vniuersalem, & vocaui nomē suum
colliget: eo q̄ incepti in eo ordinem doctrinæ à rebus
vniuersalibus, & ab illis procedā, quousq; deueniam
ad particularia, sicut fit in doctrina trium specierum
compositionum, s̄m quod est declaratū supra Primo
Physicorum: ita feci in isto libro, q̄ ego primo cōsyde-
raui comprehendere vniuersales regulas huius scientiæ
& postea intendi ire ab illis ad membra sua, & ad par-
tes suas in vno alio libro, quem componā, si placebit
Deo, ideo vocaui ipsum colliget. Adhuc elegi in or-
dine huius libri alium ordinem quā elegerint alij au-
thores in suis libris, & iste est ille ordo, q̄ est magis con-
ueniens in doctrina huius scientiæ. Et scias quod ali-
quis non poterit stare super finem huius libri, nec intel-
ligere maiorem partem eius, nisi ille, qui legerit tantum
in Logica, q̄ ipse possit ad minus cognoscere modos
trium demonstrationum. Adhuc necesse est, q̄ ipse
sit de illis, qui vsi fuerint aliquid scire in radicibus Na-
turalium scientiarum. Et si nō erit de aliquibus istorū,
non solum erit priuatus à certitudine intentionis huius
libri, & ab vtilitate eius, sed, eueniet ei ab eo magnum
nocumentum, eo q̄ eum abominabitur & despiciet. Et
quando abominabit istum, scias q̄ abominabitur ve-
ritatem huius scientiæ. Et diuisi eum in septem partes
& quālibet eius partem posui pro vno libro. Et nō ex-
pectes à me, q̄ ego diuidam partes suas ad numerū ca-
pitulorum, neq; q̄ appropriem ei vnicuiq; capitulum
per se. In illa re vanagloriati sunt sapientes Hispaniæ
Andalusi, & maior pars præteritorum authorum.
sed pater Philosophiæ non vanagloriatus fuit, in fa-
ciendo hoc in maiori parte librorum suorum. Et forte
quod induxit eos ad faciendum hoc, fuit debilitas di-
cretiæ scholarium. Sed ille, qui habebit virtutem di-
cretiæ sanā, cognoscet in vnoquoq; libro differen-
tias rerum primas & secundas, & diuidet vnā rem ab
alia, s̄m q̄ videbitur ei magis cōueniens in hora legen-
di, & qui voluerit diuidere eos ad paruas partes, vel ad
capitula, faciat, & nomet ea, sicut vult.

Quo pacto unusquisq; liber appelletur: quidq;
in eorum unoquoq; pertractatur. Cap. II.

Primus liber tractat de Anatomia. & nō multi-
plicabo in eo, eo q̄ non promitto dicere rem no-
uam in eo, quæ non sit dicta per alios auctores.
quod tamen promitto facere in alijs libris: quia in eis
renouabo verba, quæ nō senserunt antiqui Medici, &
qui ante me transierunt, & probabuntur à radicibus
10 Scientiarum Naturalium.

Secundus liber nominatur liber Sanitatis. In isto de-
finitur sanitas vera definitione. Et narrabit comple-
xionem, & complexiones omnium membrorum con-
similium & officialium. Et narrabit omnes operatio-
nes eorum, & per quam viam habent agere eorum ope-
rationes, & pati suas passiones. Et narrabit omnes spe-
cies sanitatis cuiuslibet membri per omnes causas qua-
tuor. Et narrabit omnes species virtutum corporis hu-
mani, & quid sint, & quot sint, & situm earum s̄m sen-
tentiam Arist. & Gal. breuiter. Et in isto loco cadet me-
moria disputationis super duo spermata, quod eorum
est pars embryonis, & quod nō; & cuius loco ipsa stāt
embryoni, an per materiam, an per formam. Et nar-
rabit de virtute primi motoris, qui est in corpore motu
voluntario, quid est, & vbi est situs eius, an in neruo, an
in lacerto. Et narrabit de motu pectoris & pulmonis,
& diuisionem, quæ cecidit inter auctores priores super
sententiam Gal. & remouebit dubia. Et narrabit bre-
uiter naturam aeris temperati, & de natura quatuor tē-
porū anni, et qualis temperantia est illa, quæ dī in vere.

30 Tercius liber dicitur liber Aegritudinū. Et ibi defi-
nietur ægritudo. Et narrat species ægritudinū simpli-
cium, & membra consimilia, & officialia. Et ponit in
vnoquoq; eorum omnes quatuor causas vniuersales,
& etiam de particularibus. Et postea narrat omnes spe-
cies ægritudinū compositarum, quæ sunt in mem-
bris: & ponit causas earum secundum istam eandem
viā prædictā. Et narrat omnia accidentia, quæ su-
perueniunt super eorum operationes in diminutione,
aut in debilitate: & ponit causas istarum rerū prolixè.
& in isto loco cadit definitio doloris, & quæ sunt cau-
sæ eius, & quot. Et hic addimus verba super sententiam
Galeni in hoc multum necessaria. Et narrat omnia
accidentia sensuum & virtutum: & ponit causas secun-
dum sententiam Aristotelis.

Quartus liber nominatur liber Signorum. Et narrat
omnes signorum species significantium supra sanita-
tem cuiuslibet membri per se in membris cōsimilibus,
& officialibus ex parte operationum eorum. Et narrat
super omnes species signorum significantiū super om-
nes ægritudines cuiuslibet membri per se: & signa acci-
dentium eorum ex parte operationum ipsorum secun-
dum sententiam Arist. & hic cadit definitio signi. Et
narrat signa domini cuiuslibet humoris i corpore ho-
minis secundum complexionem propriam naturalem
tali corpori. Et narrat signa cuiuslibet ægritudinis, &
cuiuslibet accidentis, quæ superueniunt corpori ex cau-
sa aeris circundantis secundum dictum Hip. Et nar-
rat viam signorum significantium super ægritudines
60 magnas ex parte paruorum anticipantium, aut ex par-
te accidentium. Et narrat signa significatiua super sa-
nitatem, et super ægritudinem vniuersalem & particu-
larem, ex parte pulsus, & vrinæ. Et narrat signa signifi-
cantia super ægritudines, quæ continent totū corpus,
sicut febris & similia: & dat causas earum, & incipit à
febre diei. Et narrat omnes modos crisis, & veros &
falsos, bonos & malos, & tēpora earum, & causas earū
Coll. Auer. A iij rum



rum esse, & dies earum esse, & earum priuationis. Et hic redditur causa, quare Medici dicunt, quod si etiam veniat crisis in diebus conuersionis, ipsa est vera apud eos, dummodo veniat in die critico conuenienti illi ægritudini. Et hic cadit inquisitio, si stellæ sunt causa in operationibus corporum inferiorum, aut non. & si sunt causa, vtrum sunt causa propinqua, vel remota. Adhuc inquiritur, si Astronomia est necessaria scientiæ medicinarum, an non. Et narrat signa crifium ex parte rei exeuntis à corpore, aut ab eo quod videtur ab operationibus corporis ægri. Et narrat signa significantia super quamlibet ægritudinem membrorum interiorum. Et narrat signa significantia super ægritudinem ex parte rei exeuntis à corpore exitu accidentali, & naturali. Et ponit differentias, quæ sunt inter fluxum, qui accidit per ægritudinem materiale, quæ superuenit vni membro, aut plus quæ vni, & fluxum qui accidit per ægritudinem vniuersalem, quæ superuenit membris. Et narrat opinionem plurimorum, qui transibant de vna medicina ad aliam in vna medicatione alicuius ægritudinis: & quare probant diuersas medicinas super eadem ægritudinem. & hic exemplificabo exëpla conuenientia, & sententiabo super securiorem viam. Et narrat omnia signa, per quæ certificatur nobis in ægritudine cuiuslibet membri, quæ earum est materialis, & quæ non. & ista res est multum declaranda: eo quod est multum necessaria ad cognoscendum Medico.

Quintus Liber nominatur liber Medicinarum, et Ciborum. In primis definitur in eo quod quid est cibus, & quid est medicina secundum sententiam Aristoteli, & Galeni. Et narrabo naturam cuiuslibet istorum, & eorum vniuersalem operationem in corpore humano, & etiam particularem, & per quem modum operantur in corpore, et numerum suarum principalium virtutum, & quæ ipsarum operatur per se, & quæ per accidens, & quæ virtus earum, quæ est appropriata solum vni membro, & quæ plus quæ vni, & quæ sunt illa membra. Et narrat quas operationes ipsa facit ex parte qualitatis, & quas ex parte materiæ, & quas ex parte formæ specificæ, & ponit causam istorum secundum sententiam Aristoteli. Et narrat quomodo dicunt cibus, & medicina temperati, & distemperati secundum Aristoteli. Et narrat quæ via est magis vera in cognitione eorum, an via syllogismi & demonstrationis, an via experientiæ: & si solum vnum istorum sufficit in arte, aut si ambo sunt necessaria. Et narrat longo sermone omnes regulas compositionis & necessitatis eius, & modi illarum regularum incedunt secundum sententiam Antiquorum. Et frangam verba Iacobi Alkindi, qui se voluit ostendere sicut Philosophum, quando locutus fuit in gradibus compositionis. Et declarabo verba Galeni in hoc, ideo quia sunt multum confusa hic.

Sextus Liber nominatur liber Conseruationis sanitatis. In primis declarat verba Galeni in regimine illius, qui habet temperatam complexionem. Et postea narrat species preparationum materialium, primas & secundas, quæ inueniuntur in indiuiduis. Et dabo causam, quare inueniunt, quod in faciendo conueniens, non eueniet quæsitum: scilicet, quod si aliquando regemur vno et eodem regimine in eodem tempore, & in vna ætate, & in eodem climate duo corpora, quæ erunt ambo communia in predictis rebus in eorum preparatione materiali super eadem preparationem temperantiam, & erit istud regimine proportionatum & conueniens preparationi, quæ inuenitur in ambobus eorum: & cum hoc toto non eueniet quæsitum æqualiter: sed in vno complebitur, & in alio deficiet. Et similiter inueniemus corpora, quæ reguntur contrario regimine conuenientiam preparationis eorum, & sanitas est completa in eis, & diu

viuit. Et hic frangam verba dicentium, quod illi qui reguntur secundum præceptum Galeni, habent longam vitam penitus. Et narrat iuuamentum aeris, & eius nocumentum secundum diuersitatem complexionum, & iuuamentum exercitii & specierum suarum, secundum quod conuenit vnicuique membro, & iuuamentum balnei & specierum suarum, & iuuamentum somni & vigiliæ, et non nocumentum suum. Et narrat conseruationem sanitatis in vnaquaque specie complexionum sanitatis, quæ est præfens eis. Et incipit in regimine illius, qui habet temperatam complexionem, cuius mala complexio est in fieri. & iste sermo similatur multum primo huius libri: sed ponuntur in eo verba noua bona & vtilia. Et narrat regimen malæ preparationis manifestæ, scilicet plus laboris, qui euenit primum à se, non per accidens, nisi propter ægritudinem anticipatam, & ponam differentiam, quæ est inter hoc regimen, & regimen laboris, qui est anticipatus ab ægritudine, vel ab accideri manifesto. Et hic procedam in regimine attractionis malorum humorum factæ à corpore ad vnum membrum, aut ad plura, aut intus, aut extra, quæ de causa ipsum est præparatum ad mala apostemata. Postea loquar breuiter in conseruatione corporis, & defensione eius à corruptione aeris.

Septimus Liber nominatur liber Medicationis ægritudinum, & narrat medicationem, & remotionem accidentium, & iste est ordo suus. In primis narrat vias medicationis ægritudinum, quæ superueniunt membris consimilibus, siue sunt materiales, siue non materiales. Adhuc narrat medicationem ægritudinum, quæ sunt in membris officialibus pereandem viam, quæ narravit in consimilibus, & facit longum sermonem de hoc. Et intrat sermonem tractatus remotionis malitiæ complexionis materialis & immaterialis, & tractatus multarum differentiarum, quas posui in regimine & medicatione malæ complexionis iuuenis, & malæ complexionis senis, quædo elongati sunt à suis gradibus naturalibus, quomodo debeant reduci ad ipsos cum gradibus contrarietatis, & quot sunt gradus contrarietatis proprii vnicuique ipsorum. & in hoc loco intelligitur reprobatum super hoc, quod dicit Galenus in hoc. Et narrat modos graduum contrarietatis, cum nos faciemus regimen proprium in vnoquoque membro causa reduci ipsum ad propriam suam temperantiam, quædo ab ea exierit. & etiâ hic reprobatum sententia Galeni in hoc manifeste. Et narrat modos euacuationis per flebotomiam & pharmaciam, secundum corpus egrum, si quod corpus est eis conueniens, & quod non, & quod tempus, & quæ ætas, & quod est conueniens solum vni, & quod ambobus, & quod est priuatum ambobus, & alias differentias similes istis. Et hic etiâ manifestabitur regimen prægnantium, & modi actionum partis oppositæ. & intentio huius sermonis erit multum nobilis. Et narrat vias medicationis & in omnibus febribus acutis & putridis breuiter. Et narrat vias medicationis malæ complexionis materialis superuenientis alicui membro ex mala materia accideri, vel attracta, vel currere ad ipsum. Et intendit in hoc sermone in medicatione omnium specierum apostematum, quæ generantur in membris interioribus & exterioribus, & in qua nos debemus flebotomare eum, & in qua non: & in qua nos debemus repercutere, & in qua non: & quibus repercutiuis, & in qua materia, & in quo tempore ægritudinis. Et narrat medicationem ægritudinum dissolutionis cõtinuitatis, intus et extra, ex causa interiori & ex causa exteriori, & omnium vulnerum & percussionum. & cadit in hoc loco medicatio ægritudinum pulmonis, et fixurarum venarum, & articularum, et apostematum neruorum, & ægritudinum dislocationis.

Auerrois

A V E R R O I S

COLLICET

LIBER PRIMVS.

SVMMA LIBRI.

De Anatomia.

De definitione Medicinæ, & eius distinctione. Cap. I.

Intentio.



Intentio mea in hoc tractatu est tradere in arte Medicinæ summas sufficientes per viam breuem, vt sit inuena & introitus desyderatibus perfici in partibus artis, & vt sit memoria oibus, qui quæsiuerunt ipsam, & scierunt cognitione eius. Et studemus log in pluribus verba con-

cordantia veritati: quâuis contrariantur opinionibus Antiquorum authorū istius artis. Et dicimus q̄ ars Medicinæ est ars operatiua exiens ex principijs veris, in qua quæritur conseruatio sanitatis corporis humani, & remotio suæ ægritudinis, fm̄ q̄ possibile fuerit in quolibet corpore. quod est, quia finis artis istius nō est ad sanandum omnino, sed ad faciendum illud, quod potest fieri, & in quâtitate conuenienti, & tempore conuenienti, & postea expectari debet finis, sicut est in arte nautarum, & in regimine exercituum. Et quia artes practice, in quantum sunt artes, continent tria: Primum est scire loca suorum subiectorum: Secundum est scire finem quæsitum ad adducendum ipsum in locis subiecti: Tertium est scire instrumenta, cum quibus valeamus ducere finem illum in locum illius subiecti: ideo ex necessitate ars Medicinæ primo diuisa est in istas tres partes. In prima parte, quæ est ad sciendum loca subiecti, faciemus scire membra, ex quibus compositum est corpus humanum, simplicia & composita, & humores, & spiritus. Et quia finis hic præintenti & quæsitus sunt duæ species, scilicet conseruare sanitatem, & remouere ægritudinem, est adhuc ista pars diuisa in duas partes: vna est, in qua faciemus scire quid est sanitas in omnibus rebus sustentantibus ipsam: & sunt quatuor causæ, scilicet materia, efficiens, formalis, & finalis, & in omnibus eâ consequentibus: altera est, in qua faciemus scire quid est ægritudo in omnibus suis causis, & eam consequentibus. Et quia non est sufficiens scire quid est sanitas, & quid est ægritudo, ad conseruandum vnum, & ad remouendum aliud, diuisa est adhuc ista in duas alias partes. in vna faciemus scire qualiter sanitas conseruatur: & in altera qualiter ægritudo remouetur. Et quia nec sanitas nec ægritudo sunt per se notæ, ideo in prima obuiatione fuit necesse nobis cognoscere signa, quæ sunt signa sanitatis et ægritudinis. & ideo ista pars adhuc est vna partium istius artis. Ergo diuisa est scientia ista in partes septem magnas. In prima quidem narrabimus membra hominis, super quæ testificat sensus, scilicet simplicia, & composita, & humores, & spiritus. In secunda faciemus scire sanitatem, & suas species, & consequentia. In tertia ægritudines, & suas species, & accidētia sua. In quarta significationes significantes super sanitatē, & ægritudinem. In quinta instrumenta, quæ sunt cibi, & medicinæ. In sexta viâ conseruationis sanitatis. In septima ingenium remotionis ægritudinum. Et intendimus hoc hic ordinare fm̄ istam diuisionem: eo q̄ hæc diuisio est ei subiecta. ^a Et quia vna rerum, quas artes speculatiuæ reci-

piunt ab alijs, est loca subiecti & principia, siue sint illa loca subiecti a principijs notis per se, siue sint a rebus, quarum declaratio fit ab alia arte: oportet nos cognoscere in primis artes, a quibus recipit hæc ars plurimum suorum principiorum: deinde redibimus ad loquendum de quolibet supradictarum partium. Et dicamus q̄ aliqd huius artis est speculatiuum, & illud est eius scientia Naturalis: & aliquid eius est practicale. Et pars practicalis est ars medicinarum experimentalis: & etiam illius est ars anatomix. Sed theoralis plurimum est accepta a causis sanitatis & ægritudinis, & maxime a causis multum remotis: sicut sunt elementa, & similia. Et ab arte Medicinæ experimentalis discas cognoscere virtutes plurimum medicinarum: quod est, quia res, quam comprehendimus per viam experimentalem, est pauca valde comparatione eius, quod necessarium est nobis in hoc. Sed via artis medicinalis ratiocinatiua est ad dandum causas rerum, quas nobis inuenit ars medicinalis experimentalis. & hæc ars ab arte anatomix recipit multas partium sui subiecti. Et quia artifex artis, in quantum est artifex illius artis, non potest cognoscere principia recepta in illa arte, quâuis sciat illa: necit enim ea, nisi in quantum est artifex alterius artis: ideo oportet eum recipere illa principia artis suæ ab illo loco, in quo sunt magis nota: & maxime principia, quorum omnes partes sciri non possunt fm̄ certitudinem, sicut est experientia medicinarum. Et ideo de parte huius artis dixit Hippocrates vita hominis est brevis, quando dixit: Vita brevis, ars vero longa. quia pars, quæ est per viam experimentalem, non est in ipsa breuitas. & ita est in hoc nostro tempore in pluribus membris, quæ apparere per viam anatomix, eo q̄ hæc ars iam est amissa. Et debes scire q̄ artifex sciētiae Naturalis comunicat Medicis, eo q̄ corpus humanum est vna partium locorum subiecti naturalis. sed diuersificatur adinuicem in hoc: quia iste considerat sanitatem & ægritudinem, in quantum sunt entia naturalia: & Medicus considerat ea, in quantum appetit conseruare vnum, & remouere aliud. Et ideo necessarium est Medico, postquam sciuerit summas, quæ aggregatæ sunt in hac arte, studium longum: & postea poterit in ipsa inuenire accidētia in materijs, quæ sunt impossibilia scribi. Et Medicus, quâdo fuerit sollicitus in operationibus istius artis, erunt firmata in ipso principia experimentalia, per quæ poterit inuenire in materijs illas summas: sicut est in artibus Mechanicis, & cogitatis. Et Aristoteles appropriat hanc artem inter artes Mechanicas in virtute. Et ex hoc manifestum est, q̄ res dicta in definitione Medicinæ, quæ est cognitio sanitatis & ægritudinis, & rerum proportionatarum eis, q̄ non est definitio vera, eo q̄ diuisit in ea differētiā, per quam cognoscitur differre speculationē artificis huius artis a speculatione artificis Naturalis sciētiae. Et ad hoc nō attendas ei, de quo dixerunt, q̄ non est sanitas nec ægritudo: quoniam non est inter nocumentum operationum sensibilibus & in nocumentum earundem medium: nec est variatio, nisi fm̄ plus & minus. & non est medium inter duo contraria, ita q̄ sit aliquod illorum in parte absq̄ parte, in qua est aliud, nec in tempore absq̄ tempore, in quo est aliud. & est manifestum, fm̄ q̄ dictum est in sciētia speculatiua. Et postq̄ narrauimus intentionē istius artis, & partes suas, & viâ speculationis in ipsas, necesse est nobis loqui super vnaquāq̄ partē eius.

De Anatomia membrorum in uniuersali. Cap. II.

Particulæ, quæ testificant super ea sensus in corpore humano, sunt species duæ. Vna est membrorum consumilium: verbi gratia, hæc definitio istius

Medicinæ aliqd est speculatiuum, aliqd est practicale.

Medicus differt a Physico in modo considerandi.

Contra Galen in prima technis.

Ratio, quod non dat corpus neutrum, in prædicationis. c. de Oppositis.

Medicinæ definitio. Vi de alias, apud Hippo. lib. de Flatibus, apud Gale. in lib. Artis paræ, apud Auic. prima primi ca. primo. Medicinæ definitio.

a De principiis Medicinæ.

bant per terram, & etiam comedebant ex speciebus ana-
bulę propter famis necessitatem, quare quotidie morie-
bantur. x. vel. xij. aut plures. Et postq̃ euasi cum adiuto-
rio Dei ex illis vinculis & redi in Hispaniam, vidi homi-
nes qui comedebat orobũ quibus dolor stomachi seque-
batur. Et alios vidi qui comedebant quoddã quod in ara-
bico nominat atthala & radices de lusi, & moriebantur. Et
vidi similiter in quadã ciuitate quę nominatur mazarus,
homines qui propter intensam famem querebant, & fra-
gebant ossa antiqua & vetusta cadauerũ, & comedebant
medullas ipsorum, & moriebantur subito. Et cum tales
cibi possint esse diuersi et plures numero, ideo diuersimo-
de diuiduntur, s̃m diuersitatem & variationem ipsorum
& secundum illam diuersitatem diuersę s̃nt egritudines,
& generantur, & non solum secundum diuersitatem di-
ctorum ciborum, verum etiam s̃m naturam locorum, &
secundum complexionem & naturam recipientis. Qua-
re tot & tantę possunt esse variationes, quot impossibile
esset eas scribi in libro. Tamen dico q̃ theriaca magna
& mercurialis, & electuarium de euforbio, generaliter
omnia ista conferunt valde in omnibus predictis, & suis
similibus, dummodo abstineat se a comestione malorum
ciborum & potuum. Illũ vero qui comederit cibaria ma-
la rege cum cibis bonis & laudabilibus, sicut est panis be-
ne fermentatus, & brodium gallinę optimę, vel caro edi-
lactentis, qm̃ istud regimen facit euadere a periculo pro-
ueniente ex regimine mali et corrupti cibi. Si autē virtus
fortis extiterit, & corpus fuerit repletum ex humoribus
horribilibus & corruptis generatis ab aliquibus dictorũ
ciborum, stude in purgando eum ab illis humoribus. Et
iam superius tibi nominavi diuersitatē medicinarum la-
xatiuarum, cum quibus extrahuntur & euacuantur oēs
species diuersitatis humorũ, vnde ad ipsas recurre, consi-
derando virtutē & alias condiciones supradictas. Et si vi-
detur tibi conuenire dare ei bezecharth, sicut sunt barbus
se. i. cumani, & smaraldus, vel electuaria supradicta da-
bis cum prouidentia magna & studio, s̃m q̃ tibi videbi-
tur conuenire. Cognoscendo q̃ butyrum quod posuit in
medicamine laxatiuo suprascripto nō est absq̃ preueni-
tia magna, eo quod butyrum habet aliquid fetoris et hor-
ribilitatis, & inde proprietatem habet ad similitudinem
trahendi horribilitatē & putredinem humoris prædicti.

Hucusq̃ rememoratus sum generaliter species epide-
miarum, et earum curationes, s̃m q̃ proposui determina-
re. Et nō remanet amplius determinare de aliqua alia spe-
cie, nisi de illa de qua aliqui si vixerit minime euadere po-
terit, nisi miraculose & voluntate diuina, eo q̃ homo secũ-
dum Gal. generatus est ex spermate patris & matris, vo-
luntate Dei. Et nutrimentũ embryonis est ex sanguine
qui descendit ad vuluã. Et quia ipse Gal. nominauit di-
ctum sanguinem, sanguinē menstrualementem, putauerũt ali-
qui sapientes q̃ nutritur embrio a sanguine menstruali
sed non est ita. Tamen Gal. sequitur vestigium, & cōsue-
tudinē grecorum, qui vocant omnem sanguinē descen-
dentem ad vuluam menstrualementem, quemadmodũ ipsi
nominant omne apostema quod accidit gutturi siue sit ex
sanguine, vel ex cholera aut ex phlegmate, seu mesancho-
lia squinantia. Et quodlibet apostema quod oritur in pe-
ctore siue sit in panniculo, seu in pulmone, vel sub costis
nominant pleuresim, & de quolibet tumore qui sit in pe-
dibus cũ dolore, assueti sunt vocare amacras. s. podagrã,
ita omnem sanguinem venientem ad vuluam dicũt esse
sanguinem menstrualementem. Sciendo pro certo q̃ si embrio
ex tali sanguine menstruali nutritur sicut est ille qui ex-
pellitur & purgatur a mulieribus, nō viueret vllō modo.
Immo nutritur embrio ex sanguine valde laudabili. Sed
quia sanguis qui naturaliter dicitur & est menstrualis, pos-
tus est & situs in corpore ipsius matricis, ideo embrio ab
illo inficitur, & accidit ei tinea, quę tinea vulgariter a la-
tinis dicitur sagro, in facie & capite, & destruitur appeti-
tus eius, & corrumpitur, & fit in eo appetitus comeden-

dilutum, vel carbonēs & similia. Et ille embrio qui reci-
pit hanc infectionem rectificat eam inquãtum potest, &
id quod non potest rectificari remanet in corpore, & mo-
ratur ibi. Demum natura ipsius per tempus simui extra-
ejicit & expellit. Mulieres vero post partum si non bene
fuerint purificatę, & euacuatę ab isto sanguine mēstrua-
li, multę species egritudinum eis possunt superuenire se-
cundum preparationem & naturã vnus cuiusq̃, ex quĩ-
bus deficere possunt, & deficiunt aliqua, & aliquę liberã-
tur voluntate Dei. Embrio autem pro certo dico q̃ nutri-
tur ex bono sanguine puro & laudabili. Sed quia pro cer-
to dictus sanguis menstruus in matrice infunditur, & in
corpore ipsius imbibitur sicut vasa a liquoribus imposi-
tis imbibuntur eis & resudando exterius humectantur.
Et quãuis vasa inuitreata longinqua sint ab infusione &
imbibitione liquorosorum, tamen videmus q̃ ex longi-
tudine temporis recipiunt infectionem & imbibitionē a
fermento, postq̃ ibi factum fuerit & continuatũ tempo-
re longo, ita q̃ post multã abluitionem si posueris ibi pa-
stam azimam fermentabit absq̃ fermento aliquo, q̃ nō
fiet in vase nouo, & hoc scemmare cōmiscetur aliqd̃ mo-
dicũ ex dicto sanguine in embriōne, sed fortitudine ma-
trici, & ex alio multo & bono nutrimento quod recepit
nō leditur dum permanet in matrice. Post exitum autē ip-
sius ab vtero nutritur infans & coadunatur calor natura-
lis in eo & augmentat, & confortatur natura, & conatur
digerere & subtiliare prædictũ humorem malum & no-
cium, & ipsum exterius expellere, et hoc fit cum labore
forti, & angustia magna, & febre valida, atq̃ graui. Sed
ex substantia prædictorũ grossiorum humorũ fiunt vario-
lę & morbilli quę exeunt cum febre valida impetuosa &
maligna, qm̃ vides q̃ illi qui extrahunt butyrum a lacte,
non faciunt illud nisi cum labore magno atq̃ forti valde,
& motu laborioso atq̃ graui. Quare credendum est q̃ in
motu & expulsiōne variolarum & morbilli illud idē ac-
cidere debeat. Et iam in præcedenti eorum cura rememo-
ratus sum pro posse. Et causa quare de his hic feci mētio-
nem fuit quia pauci euadũt ab eis. Et quia semper eueni-
re consueuerunt tempore epidemię facit ex corruptione
aeris, vel causa aque putridę vel corruptę, vel ex cibis ma-
lis & corruptis sumptis & comestis. Et etiã ad remouen-
dum homines a mala opinione, quia credebant quamplu-
res q̃ embrio nutritur in vtero matris a sanguine men-
struo, quod falsum est, sicut determinavi, & quia curã de
eis superius ordinavi, ideo hic scribere prætermitto, ni-
hilominus monitionem facio his in hoc loco, videlicet q̃
abstineant omnino a rebus dulcibus & salis, & bibant
aquam frigidam & puram, aut aquam ordeĩ, & elongen-
tur ab omni laxatiuo penitus, donec egritudo fuerit in
declinatione, & declinata multum, quamuis aliqui medi-
ci hoc facere assuescant. Si autem post alleuiationem &
declinationem egritudinis reliquię aliqua remanere vi-
deantur in variolis vel morbillis, non erit malum ipsas
euacuare cum medicinis lenitiuis habentibus proprieta-
tem remouendi acuitatem materiei, sicut sunt tamarindi
dissoluti in aqua, quia ipsas reliquias habent expellere &
remouere, tamen pro maiori parte non indiges laborare
cum istis. Et quia tam compleui quod determinare inten-
do in hoc loco, desisto in quiete confidens in dominũ.

Completus est Liber theyscir almudanar cum laude
Dei, editus in arabico a discreto viro Abymeron in pra-
ctica & operatione medicinę excellentissimo, fideli regis
Aynzoar, translatus Venerijs in cōfinio sancti Saluato-
ris ab hebraico in latinum a magistro Pataramo physico,
ipso sibi vulgarizante magistro Iacob hebreo, in medici-
na & alijs scientijs plurimum erudito. Currente anno do-
mini nostri Iesu Christi millesimo ducentesimo octuagesimo
primò, die iouis quę fuit vigesima prima Augusti in
meridie, Ducante viro egregio & preclaro Domino Ioã-
ne Dandulo sui ducatus anno secundo. Annis arabum,
dclxxix. mensis quartii diebus quinq̃.

Colliget

AA

Incipit

Causa tinea,
facit & va-
riolarum in
pueris.Multa mala
incurrũt mu-
lieres nisi in
partu bene
purgentur, &
cur.Vasa vitrea
recipiunt im-
pressionē li-
cet non ibi-
bantur.Origo va-
riolarum &
morbillorũ.Morbillis
ac variolis
oēs fere sũt
obnoxii.Compositio-
nes magnę
vires in tali
epidemia.

Curatio.

Embrio nō
nutritur san-
guine men-
struali.Embrio nu-
tritur sangui-
ne laudabili.

INCIPIT ANTIDOTARIUM

Abumeronis Auenzoar compositum.



Hec est particula Antidotarij Abumeronis Auenzoar Libri sui theyzir conueniens illis qui non didicerunt scientiam medicinarum demonstratiuam, & qui in practica medicina minime sunt instructi & colliguntur in hoc loco vniuersaliter curæ egritudinum cum syrupis & electuarijs & vñctionibus.

S Y R V P V S conueniens sanis, & conseruat sanitatē cum adiutorio Dei, & cōfert causis promouētibz arreticam, & myrabolanorū, citrinorū indorū, capillorū veni, liquiritie mundatæ, violarū, añ. 3. i. corticis subtilis citri, scedeg. indi. sandali, rosarū feminis cucurbitarū mūdari, añ. 3. i. iuiubæ. x. numero, squinanti. 3. 5. agarici aure. i. Quælibet medicina cōquasset per se, & postea oēs simul ponant in .xv. libris feruentis aque, præter myrabolanos & agaricū, & bulliāt vsq; ad cōsumptionē medietatis, & colentur, & in illa colatura ponat lib. 5. succi fœniculi, de mū habeas myrabolanos & agaricū et pone eos in aqua, & fac bullire vsq; ad cōsumptionē medietatis, & cola, & aggrega postea has colaturas qbus addes lib. vi. zncchari, & fac bullire vsq; ad spissitudinē syrupi, & reponat in vase vitreo, vel optime vitreato. Syrupus enim iste confert doloribus capitis q sunt ex fumositatibus malis, que ascendunt a stomacho ad caput, & mollificat corpus, & prouocat vrinā, et aperit oppilationes corporis, et cōfert etiā venentis malis, & remouet nocuentū malę aquæ.

S Y R V P V S conferens oppilationibus epatis & splenis, & debilitati epatis & stomachi, dissoluit ventositatē absq; calefactione cōplexionis. & semina melonis, citruli, & cucurbitę mundatæ, & feminis scariolæ, & feminis spargagi, masticeis, corticis subtilis citri, scedeg. i. folij indi. añ. 3. i. sandali, rosarū, & feminis ipsius, añ. partes tres. 3. i. feminis cuscutæ aure. iij. alias chedra. i. cicutæ vel ablinthij parui, iuiubę. x. numero, quæ sunt cōquassanda conquassentur, & ponantur in .xx. lib. aquæ feruentis per noctem vnā, & mane bulliant vsq; ad cōsumptionē medietatis, & colentur, & in illa colatura addant aur. ij. reubar. & zncchari lib. ix. & lib. i. mellis, et iterum simul ad ignē ponantur, & bulliant vsq; ad spissitudinem syrupi, & bibatur de isto omni die cum sitit cum aqua tepida.

E L E C T V A R I V M quod cōfert stomacho, & adiuvat digestionem, & est delectabile ad comedendū. & corticis citri elixati in aqua, masticeis, rosæ. añ. 3. i. macis. 3. 5. darsceni & est cinnamomum nigrum & odoriferum valde aure. v. teratur quodlibet per se, & cribellet subtilissime, & coniungantur simul, & conficiantur cum syrupo de cydonijs, & de pomis dulcibus, quorum partes sint equales, & fiat electuarium, & reponatur in vase vitreato, de quo comedere debet post cibū qm confert valde, et si stomachus preparatus est ad vomendū causa mali humoris retenti in ipso, aut causa debilitatis ipsius, confert hoc. Aliud electuariū. & electuarij cimarū vitis tenerimarū, lib. i. zncchari rosacei lib. i. misce simul. Demum. & macis, masticeis, corticis citri subtilis. añ. 3. i. quæ terēda sunt tere, quæ sunt pistanda pistentur, & simul misce in mortario donec optime incorporentur, et si vis ipsum mollificare, mollifica ipsum cum syrupo rosaceo receti, & repone in vase vitreo vel vitreato. Dosis eius sint aure. v. Istud enim confortat stomachum, remouet vomitū, et confert debilitati stomachi, & omnibus specibus eructationis.

S Y R V P V S conferens debilitati visus & defectui ipsius & oibus speciebus squinantie, & debilitatibus membrorū, & profunditati somni, et quibus salua in somnis effundit, et illis ēt qui cum exeunt a fomno vana loquuntur & alienant. & rubæ tinctoris, capillorū veneris, oliuarde. i. poliaricæ acruā. i. scolopendriæ, camedreos myrabolanorū citrinorū, chebulorū, & emblicorū, & belliricorū, sandali. añ. i. 3. scenæ, fœniculi, se. masticeis, thume-

ni. i. sticados, añ. aur. iij. liquiritie mūdātæ, florū nenuparis, passularū de suria enucleararū. añ. quartā partem omnium supradictorū. Quæ sunt conquassanda cōquassent, & infundantur per noctē vnā in libras. xl. aquæ feruentis, & mane bulliasit lento igne vsq; ad cōsumptionē medietatis aque, & colent, & in illa colatura ponant lib. x. zncchari, & lib. iij. mellis, & decoquant ad spissitudinē, & recode in vase vitreato, de quo qualibet die bibant. 3. ij. cū quater tanto aque calidę, & cōfert cum adiutorio Dei.

S Y R V P V S vtilis scroffulis quæ oriuntur circa collum & sub ascellis, et doloribus iuncturarum, et remouet dissolutionem rheumatis. & ireos lib. i. squinanti, & panicald añ. 3. ij. alias. v. masticeis aure. v. Quæ sunt conquassanda conquassentur, & ponantur per noctem in .x. libris aque feruentis, & mane bulliant ad lentum ignem vsq; ad cōsumptionem medietatis, et colentur, et in illa colatura ponantur. ij. lib. mellis & ij. zncchari, & simul bulliant ad spissitudinem syrupi. Postea adde librā. i. fortis aceti, & iterum decoquantur vsq; ad spissitudinem, & reponantur in vase vitreato. Dosis eius sit quodlibet mane. 3. 5. cum ter tanto aquæ calidę, & confert cum adiutorio Dei.

S Y R V P V S ad raucedinē vtilis valde. & succi caulii & succi rassani, & rosarū odoriferarū. añ. lib. i. liquiritie mundatę. 3. i. masticeis aure. iij. Quæ sunt cōquassanda cōquassent, & infundantur per noctē vnā præter succos in lib. iij. feruentis aque, & bulliāt vsq; ad cōsumptionē medietatis, & colent, & misce cū predictis succis, et dissolue cū istis lib. i. medulle cassie fistule, & decoquant simul lento igne vsq; ad spissitudinē et bibant de isto oī mane. 3. ij. cū bis rāto aquæ calidę, lambēdo successiue & paulatim.

E L E C T V A R I V M quod sumitur post cibū et adiuvat digestionem. & ligni aloes, macis, corticis subtilis citri, anisi, fœniculi, & succi liquiritie. añ. 3. i. masticeis aure. v. quælibet pistentur per se, & postea simul iungantur, et conficiantur cum electuario pomorum, et dentur post cibum, quia valet multum cum adiutorio Dei.

E L E C T V A R I V M etiam cōueniens predictę egritudini, et confert valde cum adiutorio Dei. & dragagan. ij. et succi liquiritie. añ. 3. ij. et pistentur, et bulliant lento igne, cum lib. ij. succi rassani, et ij. lib. zncchari, et decoquantur ad spissitudinem, et fiat loch.

S Y R V P V S conferens tussi cum adiutorio Dei. & iuiubę, sebestem, liquiritie mūdātę feminis rosæ, feminis melonis et cucurbitæ. añ. 3. ij. masticeis, corticis citri. añ. aure. v. quæ sunt conquassanda conquassent, et infundantur per noctem in .xxiij. lib. feruentis aque, mane vero bulliant lento igne vsq; ad cōsumptionem medietatis, et colentur & in illa colatura ponantur lib. x. zncchari, & ij. lib. mellis, decoquantur simul vsq; ad spissitudinem, de quo bibatur omni mane añ. 3. vsq; ad. iij. cum ter tanto aquæ calidę, & confert cum adiutorio Dei.

P I L L V L Ē Similiter cōferentes huic passioni cum adiutorio Dei. & succi liquiritie, & dragagan. penidiarū et gūmę arabicę. añ. 3. v. granorū pini, et amygdalarū dulciū. añ. aure. iij. pistent quælibet per se, & q sunt cribellāda cribellent, et cōfice cū syrupo rosaceo zncchari, et bulliant postea aliquatūlū lento igne, et informet ad modū lupinorū, & teneantur in ore die noctūq; vna post altā.

S Y R V P V S Aptus torturæ oris. & rubæ tinctoris, corticis citri, oliuarde, squinanti, asarebaccharæ, radicis apij. añ. 3. i. agarici, cetaureg mino. añ. aure. v. cōquassanda cōquassent, & infundant per noctē in lib. xij. feruentis aque. Mane vero bulliāt lento igne vsq; ad cōsumptionē medietatis, et colent, et in illa colatura ponant syrupi corticis citri & syrupi masticeis. añ. li. iij. et syrupi rosacei li. i. decoquant simul iterū vsq; ad spissitudinē syrupi, de quo bibatur omni mane ab. 3. ij. vsq; ad. iij. cū aqua calida.

E L E C T V A R I V M Quod sumit immediate post cibum conferens valde hinc passioni. & electuarij corticis citri, electuarij de aniso. añ. lib. 5. masticeis, & macis, & rubæ tinctoris. añ. aur. iij. puluerizentur istę species, & incorporentur

incorporetur cum predictis electuariis, & recipiantur de isto post cibum semper aur. v.

SIRVPVS aptus & cōferens valde spasmō sicco, q̄ fit ex inuentione, & liquiritiā mūdātā lib. ii. florum linguā bouinā lib. s. chamomillā. 3. i. seminis lini aure. iiii. croci. aure. i. cōquassent quæ sunt cōquassanda, & infundantur per noctē in lib. xii. feruentis aquæ. Mane autem bulliant lento igne, vsque ad cōsumptionem medietatis, & colentur, & in illa colatura ponatur lib. i. zucchini, & reponantur ad ignem, & bulliant lente vsque ad spissitudinem, & propina ei ad bibendum indifferenter prout sibi placuerit.

ELECTVARIUM Quod conuenit diēte p̄stioni, & comeditur indifferenter qualibet hora sicut comeduntur fructus, & amygdalarum excorticatarum lib. i. pistentur & cōficiantur cum lib. i. electuarij pomorum, & cum 3. i. masticis puluerizati, incorporētur simul in mortario, & si vis ipsum mollificare, fac cū syrupo pomorū, & dosis eius sit a. 3. i. vsq. ad. ii.

SIRVPVS optimus spasmō qui fit ex repletionē. In hac enim p̄stione sicut dixi in libro incipiedum est a phlebotomia, & postea ei fiat syrups iste. 3. corticis citri, seminis melonis mundati. macis. añ. 3. i. masticis. 3. s. cōquassentur quæ sunt cōquassanda, & infundantur in feruenti aqua per noctem, & mane bulliant vsque ad cōsumptionem medietatis, & colentur, & in illa colatura ponantur syrapi squinzabin, & syrapi corticis citri. añ. lib. vi. & syrapi squinzanti lib. x. & reponantur ad ignem lentum decoquendo ad spissitudinem, & propina ei quolibet mane ad duabus vncijs vsque ad tres cum ter tanto aquæ tepidæ.

ELECTVARIUM conferens valde diēte p̄stioni, & comeditur indifferenter sicut comeduntur fructus, & electuarij de aniso, electuarij corticis citri. añ. lib. i. alias sex. macis puluerizati. 3. i. incorporentur simul, & dosis eius sint aure. quinq.

SIRVEVS optimus conferens debilitati stomachi, & corruptioni appetitus, & pulparum cydoniorum mundatorum, & cimarum vitis recētium & acetosarum. añ. lib. i. masticis, & feniculi. añ. 3. i. cōquassentur cōquassanda, & ponant in quarta parte vnus quintarii feruentis aquæ per noctē vnam, & mane bulliant lēto igne vsq. ad cōsumptionem medietatis, & colentur. Ponēdo de illa colatura partem octauam quartæ partis quintarii succi limoncelloz, & succi agrestē. añ. lib. i. reponātur omnia ad ignem, & coquātur vsq. ad spissitudinem, & da ei bibere omni mane. 3. ij. cum ter tanto aquæ calidæ.

ELECTVARIUM Vtile valde huic egritudini, & limoncelloz excoricatorum, & inuoluantur in pasta, & ponantur in furno tādū donec decoquātur sicut panis, demum extrahātur, & mūdēntur ad seminibus, & pistentur foriter cum zucharo, ita vsuperet zuchari, cui addatur masticis, & dasceni, & cinnamomi nigri odoriferi, & perfecti secundum quantitātē receptionis, cuius dosis sint aure. iiii. in omni hora secundum quod comedūtur fructus.

SIRVPVS cōferens debilitati hepatis, & icteritiæ, & corruptioni appetitus, & sanitati impfectæ, & squinzati & spicę nardi seminis macedonici, & spicę romang, & radice de sticad, i. cyperi, passularū enucleatarum, liquiritiæ mūdātę masticis, oliuargē. i. pollicarie, citrag. i. tapfig. añ. aur. x. reubarbari recētis, croci. añ. aur. ii. quæ sunt cōquassanda cōquassentur, & ponantur in. xiii. lib. aquæ feruentis per noctē vnam. Mane vero bulliat vsque ad cōsumptionem medietatis, & colentur, & in illa colatura ponantur zuchari. lib. vi. & mellis lib. i. & iterum bulliat vsque ad spissitudinem lento igne, de quo bibatur qualibet die a. ii. 3. vsq. ad. iiii. cum ter tanto aquæ calidæ, & cōfert cum adiutorio dei.

ELECTVARIUM vtile valde p̄dictis causis, & lactæ lignorum mūdātę spicę nardi, squinzati, masticis, dasceni macis, gariofi. añ. 3. i. reubarbari recētis, et croci, añ.

aure. iiii. rosarum ad pondus omnium, pistentur quolibet per se, & cribellentur, & cōficiantur cū syrupo rosaceo & syrupo pomorū, quorum partes sint æquales, & reponatur in vase vitreato, & dabis omni mane de isto ad comedendum, a. iiii. aur. vsq. ad. v. Et ita scis ex his quę dixi, q̄ quando hepar fuerit curatum, & sanarū sanatione integra, digestio fiet, & erit completa, liberabitur paries ab hydropisi & icteritiā cū adiutorio dei. Ernostri etiā q̄ debilitas hepatis aut procedit a mala complexione ipsius

hepatis vel a mala cōplexione aliorum mēbrorū. Et scis iterum quod male complexiones simplices vel compositz sunt & accidere possunt & a causis intrinsecis et extrinsecis. Et scis similiter q̄ quādo homines viuūt inordinate in cibis & potibus, destruit hepar, & inde proueniūt ad hydropisim propter defectū caloris innati. Et satis est etiā manifestum q̄ ille qui est assuetus celebrare minutio nē & dimittit illā, inde potest ad hydropisim peruenire. Et similiter accidit mulieribus ex retētiōne menstruorū, et viris ex retentione hæmorrhoidarum.

Quare dico q̄ syrupus p̄dictus, et istud electuarij p̄scriptū cōfert multum omnibus speciebus hydropis, sed quia intētiō mea est abbreviare sermonem, ideo pono curas vniuersales, q̄a particulariter tractādo non possem breuitatem seruare quā intendo, quare particularia discretionis medici prættermittō. Tamen cū tu medicaris hypofarcam, iunge in syrups vel electuariis ea, quæ habeant prouocare vrinā considerādo semper in istis & alijs egritudinibus quæ sunt cōsideranda. Prouocatiua autē vrinam sunt hæc semina cucumeris farraceni, et melonis, et citruli, et foeniculi, et succus etiam istorum, radix apij, et eius succus, radix petrosellini, et eius succus, charcas, alias et cāscas, i. camē leonta et ipsius radix. Omnia autē ista possunt propinari cruda, vel cocta, sed cocta non inducūt dolorē stomacho, et profunt cum adiutorio dei.

SIRVPVS cōferens doloribus splenis, et remouet illos, et subtiliat ipsum potenter, & squinzanti, spicę, eupatori, se. foeniculi, radice de tarfea, i. tamaricis, acruam, i. scolopendriæ, apij, ruber tinctoris, curā halani, floris chamomillæ, passularū enucleatarū, su. i. valerianæ, meu. añ.

3. i. iros partes tres. 3. i. radice capparis, et radice cedri. añ. aure. ii. masticis aure. s. cōquassa quæ sunt cōquassanda et infundantur per noctē vnam in. xxx. lib. aquæ feruentis, et bulliant vsq. ad cōsumptionem medietatis lento igne, et colentur: et in illa colatura adde lib. iiii. zuchari, et mellis lib. i. et aceti lib. iiii. et iterum bulliant lēto igne vsque ad spissitudinem, de quo bibantur omni mane. 3. iiii. cum aqua calida. Et cauedum est omnino nē coquat syrupus iste in vase æreo, nisi stānato optime, qm̄ si fieret, magnum posset inde consequi nocumētum.

ELECTVARIUM vtile p̄dictis causis, & su. meij radice traffe, tamaricis, acruam, eupatori, passularū enucleatarum, cro. añ. 3. i. ruber tinctoris: masticis. añ. 3. s. rad. capparis, aur. iij. pistentur et cribellentur subtiliter quælibet per se, & cōficiantur cum syrupo squinzabin in de zucharo. & dosis eius sit a. iiii. aur. vsq. ad. v.

SIRVPVS conferens oppilationi, & doloribus hypochondriorum, & harscainna lib. i. liquiritiæ mūdātę, vnc. viij. chamomillæ, iros. ana. vnc. iiii. nanocha, & est ameos, dauci. ana. vnc. ij. quæ sunt cōquassanda cōquassentur, & infundantur per noctē in. xxx. lib. aquæ feruentis, mane vero bulliant lento igne vsque ad cōsumptionem medietatis, & colentur, & in illa colatura addantur lib. vii. zuchari, & mellis tantundem, & lib. iiii. decoctionis chamomillæ, & iterum bulliant simul lento igne vsque ad spissitudinem, dosis eius sit a vnc. ii. vsque ad. iiii. cum quater tanto aquæ tepidæ.

ELECTVARIUM conferens p̄dictis causis, & comeditur indifferenter sicut comeduntur fructus, & mareāzatus, & est maiorana: nahāna. i. menthæ. añ. 3. iiii. corticis citri, halse & atan. añ. 3. ii. masticis, & chamomillę. añ. 3. i. succi liquiritiæ. 3. s. garioflorū quartā partē. 3. i. pistentur

De dispositionibus hepatis.

Prouocatiua vrinam.

Colliget

AA ij tur

tur & cribellatur quolibet per se. Quibus addatur aure. i. puri & optimi balsami, & conficiatur cum syrupo de corticibus citri & reponatur in vase vitreato, cuius dosis sit ab aur. iiii. vsq. ad. v.

SYRVPVS conferens syncopi, & omni debilitati cordis. R. sere combuste lib. i. succi buglossi, & liquiritie mū datē. añ. lib. i. menthe & garioflori, & basiliconis, et maiorang añ. i. masticis, & corticis citri. añ. i. Quæ sunt conuassanda cōquassent, & infundantur in. xxv. lib. feruētis aque per noctē vnā. Mane vero bulliant lento igne vsque ad consumptionem medietatis, & colētur, in cuius colatura ponant lib. x. succi pomorū dulciū, & lib. x. zucchari, & iterum simul bulliant vsq. ad spissitudinē, cuius dosis sit omni mane ab. i. iiii. vsq. ad. iiii. cū quater tanto aquæ calidæ, proficiet cum adiutorio dei.

ELECTVARIVM valde vtile prædictis causis. R. ligni aloes; aure. iiii. corticis citri. i. pistentur & cribellentur subtiliter, & conficiantur cum syrupo pomorum dulcium facto cum zuccharo, & propina ad comedendum, quod si patiens habuerit tremorem cordis causa phlebotomie, erit perfectum.

SYRVPVS conferens valde sputo sanguinis qui provenit à pectore, vel pulmone, primo in hac passione celebranda est minutio basilicæ dextri brachii, & postea detur de isto syrupo omni die ab. i. iiii. vsq. iiii. cum bis tanto aquæ. R. corticis auellandarum quæ circundant nucleos, & cacie caudæ equine. añ. i. rosarum, & seminis florū granatorum. añ. i. sumach: & masticis. añ. aur. iiii. cōquassentur quæ sunt conuassanda, & ponantur in. x. lib. feruentis aquæ per noctem, in mane vero bulliāt vsq. ad cōsumptionē medietatis, & pone in hac colatura lib. iiii. succi plantaginis, & lib. viii. syrupi rosacei & ponantur ad ignem decoquēdo ad spissitudinē, & repone eum in vase vitreato. Cuius dosis sit quolibet mane. i. iiii. cum bis tanto aquæ tepidæ, & caueat sibi à vociferatione, & clamatione, & ab omni motu, & passione animæ, sed requiescat suauiter in camera sua super lectum suum, & nō comedat carnes omnino, sed comedat panem bene fermentatum cum zuccharo rosaceo.

MACHAZON Quod confert istis causis, & comedetur ad modum fructus. R. corticis auellandarum, cimarum vitis, seminis zerasceris. i. seminis scariole. añ. i. mūmiz aure. iiii. pistetur quodlibet per se, & cribellentur subtiliter, & cōgregentur simul, & cōficiantur cum syrupo rosaceo de zuccharo rationabiliter facto, et de isto sumatur indifferenter pluries in die, sicut recipiuntur fructus à. iiii. aure. vsq. ad. v. Quod si cōsolidabitur vulnus & remouet rufis, liberabitur infirmus integre & perfecte. Si autē tulsis permanet, & vulnus non consolidatur, tunc in curatione huius aliter est incedendum, vcz. quia curandus est cū rebus temperatis, habentibus proprietatē abstergendī, mū difficandi, & deficcandi absq. acumine, & cum hoc habeat aliquam proprietatem resoluendi. Cognoscendo q. ex leui causa hæc passio recidiatur. Et huc causē cōfert valde hoc medicamen. R. amygdalarū amararum, quia sunt vtilēs valde in hoc casu. chamomillæ antheræ. succi liquiritiæ añ. i. corticis citri. i. fisticis. se. lini. añ. i. pistent quælibet per se, & quæ sunt cribellenda cribellentur, reliqua pistentur, & misceantur omnia cū syrupo scari. mixtione dura & de hoc electuario recipiat aur. iiii. omni die ieiunus, & rege eū pane optime fermentato cū pullis, & gallinis, vel cū carnibus hædi lactātis præparatis in rasphea alba & similibus. Si vero sanies à pectore processerit leuiter cum adiutorio dei poterit liberari prædictis curationibus. Quod si à pulmone emanauerit, tunc aliter est curandus, videlicet. præparando se oibus modis ad hanc curā exercendam quæ est nobilis & maximè iuuamēt. Accipe ergo peciam bolli cōmunis cum quo tingitur, & proice eam in ignem, & dimittatur radiū donec fortissime igniatur, & postea infundatur in aqua rosacea in vase cooperato ad modum embori, & recipiat per fistulam vel cānam

sumum, & per os à longe, & patiens à longe debet fumū per os trahere multoties, quia sic agēdo à prædicta passione poterit liberari. & ita cognita est manifestissime & approbata hæc cura, quoniam pater meus ipsam fecit Regi de Andellusii, qui inde cognouit ex ea certissimum iuuamētum. Et abstineat patiens ab omnibus carnibus, præterq. à pullis gallinaceis, & gallinis præparatis in rasphea alba vel viridi cum pane bene fermentato, elongando se ab omnibus alijs rebus. Sed comedat panem cum zuccharo rosaceo quantum potest, quia hoc vtilissimum est valde huic passioni.

SYRVPVS conferens valde pleuresi factæ in pectore vel pulmone. In primis fiat phlebotomia in opposita parte apostematis, & sit de cephalica, & postea propinet ei de isto syrupo. R. charscainne, & chamomille, liquiritie mundatæ, acreuan. i. scolopēdriæ. añ. aure. x. seminis melonis, & hopnep, id est iuiubæ. añ. aur. v. radices apii: & de roxine, id est scenicali. añ. aure. ii. cōquassentur quolibet a per se, & in nocte ponantur in. xii. lib. feruentis aquæ mane vero bulliant lento igne vsque ad consumptionem medietatis, deinde fortiter exprimendo colētur, & in illa colatura ponantur. v. lib. zucchari, & ii. lib. aquæ rosaceæ, & bulliant simul vsque ad spissitudinē syrupi, & sumatur de isto quolibet mane. i. ii. cū. i. ii. aquæ tepidæ, & cibus eius sit panis ablutus cum aquis quinque, & de isto comedat. i. i. vel plus, prout tibi videbitur, & elonget ab omnibus speciebus carniū. & cum hoc regimine Deo dante resoluatur apostema tali modo q. t. pueniet ad sanitatē.

PILVLÆ ad tenendum diē noctuque in ore, & id q. resoluatur paulatim deglutatur. R. liquiritie mundatæ, & se. melonis, & cucumeris mūdaturum. añ. aure. x. pistentur quælibet per se, & incorporentur cum syrupo violaceo liquide, & ponantur ad lentum ignem, & bulliāt donec inspissentur, & fiant pillulæ similes granis lupinorū, & teneantur in ore diē noctuque, deglutendo q. resoluūt vt dictum est, & conferunt cum adiutorio Dei. Quod si non contulerint, eo quod apostema conuersum est ad fanem, necesse est tibi aliam curam facere, & est hæc. R. liquiritiæ lib. ij. ireos pānicale, violarum & iuiubæ. añ. i. sandali & rosæ. añ. iiii. quartas. i. i. passularū enucleatarū i. s. quæ sunt pistada pistentur, & infundantur in li. ii. aque feruentis per noctem vnā mane vero bulliant lento igne vsque ad consumptionem medietatis & colētur, & in illa colatura ponantur. xv. lib. mellis & lib. ii. zucchari, & bulliāt vsq. ad spissitudinē, & dētur de isto patiēti quolibet mane. i. ii. cū ter tanto aquæ tepidæ, & cib⁹ eius sit rasphea ex pullis paruis, vel perdicibus paruis recipiēdo tātum brodium, & non carnes. Et quantitas cibi sit quarta pars eius: quod consueuerat comedere in sanitate eius.

PILVLÆ conuenientes in hoc casu. R. semi. lini affatili: liquiritiæ, añ. i. pistentur istæ duæ res quolibet per se, & madesacias cum syrupo pomorū dulcium, & fiant pillulæ ad modū lupinorum, & teneantur in ore donec liquefiant successiue diē noctuq.

SYRVPVS conferens solutioni ventris, & lienteriz, R. foliorum myrtæ & florum eiusdem. añ. i. se. malorum granatorum, quod reperitur in medio floris malorū granatorum, & coralli albi. añ. i. masticis, & flori stica dos añ. i. s. quæ sunt cōquassanda cōquassentur, & infundantur per noctē in. xv. lib. aquæ feruentis, mane vero bulliant vsq. ad consumptionē medietatis lento igne, & colētur, & in ista colatura ponantur de syrupo masticino, & de syrupo siccarum rosarum. añ. i. iiii. & iterū simul bulliāt vsq. ad decoctionē syrupi. Et regimē eius sint plices valde decoctæ. i. vsq. ad dissolutionem suarum carniū, & postmodū cōdiantur in rasphea, & propinentur ad comedendum, & suspēdatur ad collum patiētis smaragdus qui descendat super stomachum, quoniam confert valde.

MACHAZON Quod est conferens valde in hac passione. R. caudæ æquine, flori granatorum, florum myrtæ, & masticis, añ. i. i. foliorum myrtæ, & semi. lini. añ. aure.

Zuccharo rosaceo phthificis & luberimum.

† AP. non pueniet ad saniam.

Suffumigium phthificis optimum.

aure. v. quælibet pistentur per se, propter grossitudinem substantiæ ipsarum, & cribellentur subtiliter, & conficiantur cum syrupo myrthellæ, & syrupo liquiritiæ. Et dosis eius sit quolibet mane & sero .ā. iij. aur. vsq. ad. v.

SYRVPVS conferens valde cōstipationi ventris. R. semini chartami, myrabolani citrinorū, violarū, & liquiritiæ. añ. 3. 5. alias vnam mēthæ. 3. 5. mastice & zaraui. aristologiæ. añ. aur. xl. Pistent quælibet p se & ponant in lib. iij. feruentis aquæ & bulliant lento igne vsq. ad consumptionē medietatis & colent, & in ista colatura ponant tantundē zucchari, & bulliant iterum vsq. ad spissitudinē syrupi, & dent de isto quolibet mane ieiuno stō. 3. iij. cū. ix. 3. aquæ tepidæ. Et rege eū regimine lenitio, sicut sunt carnes castratiæ, & hādorū lactentiū, elixæ cū oleribus mollibus, & lenitiuis, qm cōfert cū adiutorio Dei.

SYRVPVS conferens in retentione vring. R. seminis citruli, cucumeris, melonis, & cucurbitæ mundatarū. añ. 3. i. dauci, & radices apij, & foeniculi añ. quartā pte. 3. i. cōquassentur quælibet p se, & ponant in. xx. lib. aque feruentis, & bulliant vsq. ad consumptionē medietatis, & colentur, & in ipsa colatura ponantur zucchari lib. vi. et mellis lib. ii. & iterum bulliant vsq. ad spissitudinem syrupi, & pinent de isto quolibet mane. 3. ij. cū. 3. viij. aquæ calidæ.

ELECTVARIVM valde vtile huic passioi. R. corticis melonis, & semini cōium, & mastice añ. aure. x. pasta cæ masculinæ, scorpionū adustorum, lapidis iudaici, & lapidis spongiæ. añ. aur. v. quælibet terantur per se & conficiantur cum syrupo saxifragiæ, de quo dentur oī mane aur. ij. cum supradicto syrupo. Sciēdo qd istud electuariū nō solum cōfert in retētrone vring simpliciter, verū etiā quando est causa lapidis, quonā ipsum frangit, & educit illum cū vrina. Et iungatur cū pinguedine catti, quia cōfert valde. Et confectio etiā saginæ, & terbeninæ de qualibet quantitas vnus castaneæ, si recipiatur cū aqua zucchari, puocat vrinā & lapidē frangit, maxime si inungantur renes, pectē, & ilia cū prædicta pinguedine catti.

SYRVPVS vtilis valde excoiationi vesicæ et scabiæ. R. corticis subtilis granorū pini, & est illa quæ est inter istam duram & grana munda alba pforum, liquiritiæ mūdātæ, & rosarū. añ. 3. i. pistentur quælibet per se, & infundantur per noctē in lib. xij. aquæ feruentis, & in mane bulliant vsq. ad consumptionē medietatis, & colentur fortiter exprimendo, & in illa colatura ponantur lib. ij. syrupi de bisfarhalfaum, et iterum bulliant lento igne vsq. ad decoctionem syrupi, & propinet de isto omni mane. ā. ij. 3. vsq. ad. iij. cum ter tanto aquæ tepidæ ad bibendum.

ELECTVARIVM vtile valde in hoc casu. R. corticis subtilis pinorū prædicti. 3. i. mastice & seminis sticad. añ. quartam partē. 3. i. terantur quælibet per se & conficiantur cum zuccharo rosaceo, & si videretur spissum nimis, addat aliquid de syrupo rosaceo facto ex rosis siccis, de quo omni mane dentur circiter. 3. ij.

SYRVPVS optimus conferens cōtra fluxū sanguinis hemorrhoidarum. R. androziri. 3. ij. foliorum myrthæ, et balaustiarum, & limaturæ ferri. añ. 3. i. liquiritiæ mūdātæ ad pondus omnium, pistentur quælibet per se, & infundantur per noctē in. xvij. lib. aquæ feruentis absq. limatura ferri & bulliant vsq. ad consumptionē medietatis, limatura vero ferri ponatur in duas libras aceti, prædicta autē decoctio coletur, & in illa colatura ponantur li. xiii. zucchari, & lib. i. mellis, & simul coquantur ad spissitudinē. Et cū fuerit prope finē decoctionis, extrahatur limatura ab aceto & ponatur in. d. syrupo & decoquatur vsq. ad cōplemētum decoctionis, deinde coletur, de quo detur partiēti omni mane. 3. 5. cum aqua calida.

ELECTVARIVM valde vtile in hoc casu. R. succi liquiritiæ. 3. v. androziri. 3. v. & 5. limaturæ ferri ter madæ factæ in aceto, qualibet vice per noctem vnā & exoccatæ 3. 5. terant quælibet p se & cribellent subtiliter, & conficiantur cum syrupo optimi mellis decocti vsq. ad spissitudinem, & dentur partiēti quolibet mane ieiuno aur. iij.

SYRVPVS optimus conferens doloribus spinæ, & his similibus. R. ireos, lahada, hazaroni. i. asarabaccara, eupatorij, qd arabice dīr gesseth, panicald, chamomillæ, achilæ malech. i. melliloti. añ. 3. i. acharō, & fodeghedi cāpestre, & est polium montanū, & cāpestre. añ. 3. 5. liquiritiæ mūdātæ ad pōdus oīum, mastice, & croci. añ. quartā pte. 3. 5. pistent quæ sunt pistanda, & infundant in. xi. lib. feruentis aquæ, & lib. aceti. Mane vero ponantur ad lentū ignem, et bulliant vsq. ad consumptionē medietatis, & colent, et in illa colatura addantur lib. viij. mellis, & zucchari lib. 8. iterū bulliant simul vsq. ad spissitudinē syrupi, & det quolibet mane ā. 3. ij. vsq. ad. ij. & 5. cū ter tanto aquæ calidæ.

ELECTVARIVM optimū conferens valde in hoc casu. R. asir, & semeg albotin, baboneg. i. chamomillæ. añ. 3. i. succi liquiritiæ, gariofilij, amygdalarū mūdatarū, et pinearū mundatarū. añ. 3. 5. terant quilibet p se, & cribellent, et conficiant cū syrupo squinzabin, et qd nō pnt pistari dissoluant cum isto eodē syrupo, & simul conficiant, & ppi net de isto partiēti ab au. ij. vsq. ad. ij. & 5. quolibet mane.

SYRVPVS conferens valde doloribus hypochondriacis qui veniunt ex phlegmate subtili, quia sunt quasi intolērabiles, & cū creditur esse in fine nodū sunt in principio. Et pp hoc est necesse medicū esse valde sollicitū in prouidendo circa hoc, quia nō solum sit ex prædictis humoribus, verū etiam ex vaporibus seu ventositatē, quare resolutiua sunt ponenda in hoc casu. Fiat ergo syrupus iste qui cōfert valde in hac passione. R. florum chamomillæ, alchil, almelech. i. melliloti, & corticis citri, foeniculi. añ. 5. tgnanti, cuscute. añ. 3. iij. seminis melonis excocti ad pondus oīum, cōquassent oīa, & ponantur in. xx. lib. aque feruentis per noctem vnam, mane vero bulliant vsq. ad consumptionē medietatis, & colent, & in illa colatura addant lib. x. mellis mundi spumati, & bulliant vsq. ad consumptionē decoctionis, & propinentur omni mane ieiuno stomacho. 3. ii. cum ter tanto aquæ tepidæ. Et regatur cum turturibus & auibus paruis nemoris in tasphea.

MACHAZON cōferens huic causæ. R. granorum pini mundatorū. 3. v. auellanarū mundatarū. 3. ii. succi liquiritiæ, mastice, garioflorū, & foeniculi. añ. aur. iij. terant quilibet p se, & cribellent, & conficiant cū syrupo de corticib. citri optimo, & dentur oī mane. aur. v. cum aqua calida.

SYRVPVS optimus cōferens choleris febribus. R. capillorū veneris, semini melonis, & cucumeris, sandali & eupatorij. añ. 3. i. florum nenufaris, & violarū. añ. 3. 5. mastice. aur. ii. q sunt cōquassanda cōquassent, & infundant in lib. xx. feruentis aq. p noctē vnā. Mane autē bulliant lento igne vsq. ad consumptionē medietatis, & colent, & in illa colatura ponant li. v. zucchari, & lib. i. aceti, & mannæ, & tamariandi. añ. 3. iij. & decoquant vsq. ad spissitudinē syrupi, de quo oī mane dent. 3. ii. cū. viij. 3. aq. Et regimen ei sit aqua hordei ifrigidata, & abstineat se à rebus dulcib. & si cōqueret paties de situ, ifrigidet aqua hordei cū nitro, vel ponendo eā in puteo, & propinetur ad bibendum.

SYRVPVS cōferens synochæ, fiat primo phlebotomia euando de sanguine quasi ad syncopim postea ppinetur de isto syrupo. R. florum nenufaris, & violarū sandali. añ. 3. i. pistent sandali, & ponant oīa in sex lib. feruentis aq. p noctē vnā. Mane vero bulliant vsq. ad consumptionē medietatis, & colentur, & in illa colatura addat lib. i. aquæ cucumeris sarraceni, qui dīr arabice dulla, & lib. 8. zucchari q bulliant simul ad spissitudinē syrupi, de quo detur partiēti oī mane. 3. 7. cū quiescat tato aquæ, & 3. i. agrestis. Et iste syrupus valet nō solum synochæ, verū etiā oibus febribus choleris. Regimen autē istorū sit aqua hordei ifrigidata in puteo, & mica panis pluries abluta cū aqua decoctiōis, cucumeris sarraceni, & citruli, addendo aliquid aceti, & ifrigidet in puteo, & de ista mica sic pparata detur. 3. ii. Cognoscendo qd si dederis vel propinaueris patienti synochā aliqua calida aqua, inde nō modicū recipiet nocumētū, quia nunq. erit quærus, quare ei oīa ifrigidata in puteo vel inniue exhibenda sunt. De febrib. au.

Colliget

AA iij tem

Regimen.

Synochū patienti nil calidum sed omnia frigida pinanda.

tem compositis loqui ad presens prætermittit, eo q̄ non conuenit huic tractatui de singulis particulariter determinare. Sed cōpositionem syruporum facere poteris pro ut cognoueris conuenire ipsarum compositionibus.

S Y R V P V S utilis febribus phlegmaticis. *℞.* iros, & radicis apij, & rad. dauci, nanogeha, & chassice. añ. aur. x. centauree minoris, & zahada. añ. aureos. iij. cōquassent quę sunt cōquassanda, et ponant in. xij. libris feruētis quę per noctē vnā. Mane vero bulliant lento igne vsq; ad cōsumptionē medietatis, et colent, et in illa colatura ponant mellis & zuchari. añ. lib. iij. & decoquant vsq; ad spissitudinē, de quo detur patiēti omni mane. *℥.* s. cū. *℥.* ix. aque tepidę. Et regimen eius sit panis optime fermentatus infusus in iure pullorū vel perdicū, aut turturū perfecte decoctorum, & quando sinit detur ei de syrupo. *℥.* s. cum. *℥.* vi. aquę ad bibendum, & erit quietus domino concedente.

E L E C T V A R I V M aptum huic intentioni & cause. *℞.* corricū citri decoctorū in aqua tandiu donec ablata sit amaritudo ab eis, et pistent optime donec dissoluantur admodū electuarij addendo paulatine de zucharo albo, & duro, semper pistando & incorporando simul, ita q̄ sit plus q̄ in duplo de zucharo, & de isto electuario indifferenter recipiant omni hora. aurei. iij. admodū fructus.

S Y R V P V S conferens febribus melancholicis. *℞.* florū lingue bouinę, iros añ. *℥.* ij. florū chamomillę, radicis tamaricis, añ. *℥.* i. iuiubę. *℥.* iij. seminis melonis. *℥.* s. radicis cāpparis quartā partē. *℥.* s. mastice. aure. *℥.* ij. Cōquassentur omnia hæc, & infundant in. xvij. lib. aquę feruētis mane vero bulliant lento igne vsq; ad cōsumptionē medietatis, & colentur, & in illa colatura ponant mellis zuchari, succi pomorū, & succi granatorū dulcium. añ. lib. iij. & reponantur ad ignem lentum, & bulliant vsq; ad spissitudinē, de quo propinentur omni mane. *℥.* ij. cum aqua tepidā. Et regimen eius sit panis bene fermentatus cum taspheā alba vel viridi, dimittendo omnia acetosa.

E L E C T V A R I V M aptū & conferens valde in hoc casu, quod comedi debet indifferēter sicut fructus. *℞.* electuarij pomorū lib. i. cui addes florū chamomillę, & mastice añ. exagia. iij. succi liquiritię. *℥.* ij. terant qualibet p se, & incorporent cum electuario prædicto, de quo propinetur ad modū fructus omni mane. *℥.* iij. vsq; ad. vi. aure.

Cognosce q̄ febris cholericā q̄ est extra vasa sit cū rigore magno, & intenso calore, donec euaporetur, & recedit calor, & post recessum videt remanere sicut sanus, & sic in circuitu vadit, & recedit, de tertio in tertiu diem, donec consumitur & resoluit humor, & sanus inde efficit. Sed illa quę est intra vasa omnino efficitur sine rigore, sed est cum inquietudine, & angustia valida, & intenso la bore alias calore vsq; ad finem, febris autē quę fit ex melancholia naturali, videlicet ex fece sanguinis, cum est intra vasa, est habens paroxysmos, tamen sine rigore, & nō remanet mundus, neq; sicut sanus, nec recedit pro maiori parte absq; beneficio & consilio perfecti medici.

Curaciones podagricorum.

Scire debes q̄ aliqua podagra est quę fit ex humore acutissimo, & aliqua quę fit ex humore nō tam acuto, & quādā quę fit ex phlegmate, & aliqua quę fit ex melancholia. Et phlebotomia est cura generalis conferens omnibus suis speciebus, specialiter q̄ patiens fuerit super repletus. Attende q̄ si fuerit ex acuitate humorū, ponere debes super pedes epithima factū ex flore chamomillę & rosarū & farinę ordeī. añ. partes equales, pistent quę sunt pistada, & cribellent, & conficiant cum aqua rosacea, & superponant pedibus. Si vero dicta podagra fuerit ex phlegmate pone desuper emplastrū factū ex farina ordeī, & cinere cypressi, quarū partes sint æquales made, factū cum aqua tepidā, & superponat, qm̄ confert valde, & nō solum pedibus, verum etiā qm̄ tumor sit in cruribus manibus, & pedibus, cum mollicie, ita q̄ cedit digito quādo præmittitur. Cum autē podagra sit ex melancholia po-

nantur super pedes eorū, hæc Decoquant oua cū corticibus suis in aqua vsq; ad duriciē perfectā, & accipe vitella eorum, & tantundem florū chamomillę, & farinę ordeī, & fiat emplastrum cum aqua tepidā, & superponatur.

S Y R V P V S conferens sciaticę & podagrę. *℞.* floris chamomillę, squinari, spicę nardi, iros, seminis melonis, & paniculid, et est species iringorū. añ. *℥.* i. cōquassent quę sunt cōquassanda, & infundant per noctē vnā in. xx. lib. aquę feruētis. Mane vero bulliant vsq; ad cōsumptionē medietatis, & colent, & in illa colatura addant lib. v. mellis, & lib. i. zuchari, & lib. i. oxymellis, & iterū bulliant vsq; ad spissitudinē, de quo detur omni mane. *℥.* ij. cum ter tanto aquę tepidę, & liberabitur cum adiutorio Dei. Regimen autē eius sit panis bene fermentatus cum aubus paruis nemoris præparatis in taspheā, vel in patellis, aut assatis in veru. Et inungatur locus cum oleo rosaceo, & anethino, & chamomillino, & pinguedine anatis & oleo de iasemino, quorum partes sint æquales. Et confert cum adiutorio Dei. Et sufficit ad præsens cum laude dei.

Dicta.

TRACTATUS RABI MOYSI

abemmainon, quem Soldano Babylonię transmisit.



Ostē ad manus Miramī seruitoris Moyfi israeliti cordubini præceptū principis ac honorati regis peruenit, cui Deus gloriosus honores suos augmentare, atq; crescere dignetur, qui mihi transmisit per quendā suū nuncium. s. vt sibi scribere deberē regimen tale, cui secure & absq; dubitatione aliqua possit adherere, de curis ægritudinum quę nouiter ipsi meo dñō superuenerunt, cui deus dignetur ipsas & oēs alias ægritudines ab ipso eiōgare, & sanitatē perfectam cum eodem tpe vitę suę permanere. Mihi quidē rememorauit dictus nuncius, q̄ dñs meus reuerendus cōquerit de duritia & stupicitate sup nature, in tantū q̄ nō pōt assellare, nisi cū studio valido, duritia et la bore, & q̄ innouata est eidē melancholia, & cogitationes malę, & q̄ appetit eē solitarius, & timet mori, & dixit mihi iterū p̄nominatus nūcius q̄ debilitatus est stomachus eius taliter q̄ cibis corrupti in eodē absq; perfecta & cōpleta digestionē. Quare super his. iij. ordinaui tractatus.

Tractatus primus de regimine sanitatis omnium hominum sub breuiloquio compilatus. Secundus de regimine ægrotantiū qm̄ non possunt medicū reperire, vel nō inueniunt perfectum & doctrinatū. Tertius de regimine domini & eorum accidentibus prout mihi per suum significauit nuncium.

Quartus est cap. generale conueniens atq; utile sanis, & ægris omnibus temporibus & locis.

ET non improprietur mihi ab aliquibus si aliquid dicturus sum in hoc tractatu de his quę in alijs tractatibus & locis rememorauī, eo q̄ quilibet tractatus sit secundum exigentiam & requisitionem querentis, aut secundum intentionem efficientis, & super hoc a Deo & glorioso imploro auxilium & iuuamen.

Tractatus primus de regimine sanitatis omnium hominum sub compendio & breuitate.

Intentio nostra in hoc tractatu est, rememorare vias leues atq; faciles ad memorię recommendationem et exercere hæc quę dicturus sum erit magnę utilitatis, atq; profectus in conseruationē sanitatis. Et hic tractatus est sū sententiā magnorum medicorū. Dicit Hippocras q̄ conseruatio sanitatis existit in elongando se a multa repletionē & superfluo labore, vide ergo quomodo posuit Hippocras cōseruationē sanitatis in istis duab; vijs, videlicet, vt quilibet se abstinat a supflua & nimia repletionē, & etiā a tali excessu exercitiij & laboris q̄ possit cibum corrumpere, & digestionē impedire, qm̄ qm̄ aliquis tātū comedat aut bibat q̄ saturatur superflue, ex necessitas sequitur

Ex quatuor his tractatibus vnus tātū hic habetur.

Hęc Hippo. sententiā videtur sumpta e sexto epide. vbi dicit, sanitatis studiū est nō sariati cibis & impi grū eē ad labores, licet i postrema parte ab ea dissentiat.

Exagii sexta pars vnciæ.

Febris biliofa extra vasa habet rigorem, & cur.

Febris biliofa intra vasa caret rigore.

Causa podagrice.

Curatio.

Exagii sexta pars vnciæ.

Exagii sexta pars vnciæ.

quiritur inde extensio. Et scitum est qd quodlibet membrum quando extenditur ultra debitum soluitur ipsius continuitas, & inde debilitatur virtus eius. Quare cum stomachus in tali dispositione existit, debilitatur virtus eius in tantum qd nullo modo perfectam potest digestionem exercere, & accidit dolor in eo, & debilitas motus ipsius, & maxime cum potat aquam multam post repletionem, vñ impossibile est quin accidat ei vna ex istis rebus, videlicet, aut quod corrumpitur digestio tali modo qd inde potest ad mortem peruenire. Et si corruptio fuerit remissior atque minor prædicta, efficitur infirmus, sed liberabitur cum bono regimine & conuenienti. Et adhuc potest esse leuior digestio mala intm, qd sustentabitur patiens absque eo qd perueniat ad ægritudinem, sed cum labore. Species autem malæ digestionis diuersificantur secundum diuersitatem spem ciborum, & copionum & ætatum, atq; secundum præparationem membrorum ad recipiendum ægritudines.

Certissime cognoscendo qd si digestio mala vel corrupta facta fuerit in stō, impossibile est qd bona fiat in hepate vel in cæteris mēbris. Et dicit similiter Gal, qd qui cupit se ab ægritudinibus cōseruare, custodiat toto posse ne malam faciat digestionē, & vt non moueat se motu laborioso vel superfluo post cibū, & hac de causa medici concordant. Et generaliter dixerunt qd qui vult in sanitate permanere studeat surgere ante satietatē cū aliquo appetitu à mēsa, abstinendo se omnino à tensione & supflua repletionē stomachi. Itē adhuc oēs sapientes medici dicunt, qd ex sumptione malī cibi in modica quantitate minus sequitur nocumētū, qd ex receptione boni & perfecti in quantitate superflua atq; magna, eo qd qñ aliquis recepit ex cibo nō bono aut malo in modica quantitate, in stomacho & in hepate digeritur digestionē cōpleta & perfecta, tū pp deletionem ipsius, aut, quia calor & virtus præualet, & dominatur supra illud modicū, & in tantum qd id quod ex illo peruenit ad membra, recipitur & conuertitur ab ipsis. & assimilatur in sui nutrimentum optime & perfecte, & si quid ex ipso superfluum remanet, est modicum valde, vñ à virtute expulsiua ipsorum faciliter expellitur ab eisde; quare ex hoc non prouenit nocumētum, & si quod acciderit est leue, & imperceptibile, quod non cognoscit, vel curatur. Qui autē saturatur superflue, quauis ex optimo pane & pfecto, & nobilissimis carnibus, & perfectissime præparatis nō potest bonam facere digestionem, nec laudabilem. Et hanc cautelam medici habuerunt, qñ prohibent ne aliquis cupiens sanitatem suā cōseruare, recipiat fercula multa in vna mensa, qm ex vno ferculo nō potest tantum saturari, qd inde valeat ad nocumētum de quo fit curandum peruenire. Sciendo quod secundum qd diuersificantur cibaria, diuersimode variatur digestio, secundum naturā vniuscuiusq; cibi. Ergo quicunq; cupit suam sanitatem cōseruare, studeat comedere in temperatis horis diei & taliter comedat qd stomachus inde non recipiat extensionem nec grauamen, & comedat cibaria conuenientia suæ naturæ, in tantum qd non deueniat ad eructationē putridā vel corruptam, neq; ad sitim, & qd sentiat post cibum leuitatē, & qd cibaria sua talia existāt, qd permaneat mollis, & salubris naturæ, & istud regimen toto posse psequeretur. Si autē aliquando incumbit necessitas comedere in horis calidis, minuarur de quantitate, eo qd virtus digestiua in tempore tali & hora debilis existit, ppter spansionem naturalis caloris ad exteriora, & quando infrigidatur aer, & addatur & multiplicetur de quantitate, quia virtus digestiua tūc tēporis fortificatur, & vigoratur pp coadunationem & constrictionem innati caloris ad interiora & constrictionem pororum, & dico vobis dñe reuerende in veritate, qd si quis regeret se eo mō quo regit animal suū quod equitat, euaderet à multis & diuersis ægritudinibus, qm non reperitur homo qui non propinet suis equis annonam semper & omnibus horis cibandi in tali proportionē, secundum qd cogitare & scire potest qd possit digerere atq; ferre competenter sine difficultate, & la-

bore. Quia bene scit quilibet qd si inordinate cibaret vel superflue, aut fatigaret ultra debitum, & inordinatis horis, qd infirmaretur sine dubio, quod non faciat in seipso, & sit quilibet attentus in suis motibus exercendis, qm est radix maxime in cōseruatione sanitatis suæ, & in pluribus ægritudinibus expellendis. Et iam dixit nobilis Hippocras, qd qui vult suam sanitatem cōseruare, vtatur exercitio, sed tali modo qd non percipiat dolorem in suis mēbris nec grauamen superfluum vel intensum. Sciendo qd non reperitur res in mundo quæ possit motui & exercitio ordinato æquiparari, eo qd ex motu excitatur & augmētatur calor naturalis in omnibus mēbris, & nō est corpus alicuius hominis in quo non multū multiplicentur superfluitates aliquæ, & generētur, quauis comedat tēperate & cibaria optima, & pfecta, nedū in facientibus cōtrariū, quæ consumuntur exercitio et motu ordinato. Et expellitur et nocumētum ex motu & labore quod accidit ex malo regimine facto in maiori parte hominū. Et scitū est qd motus non sunt æquales, quia aliqui sunt graues, & alii fortes, & quidā existunt debiles. Motus autē grauis est ille quo fortiter anhelitus permutatur cū anxietate, & ille qd fortior hoc existit nominat laboriosus atq; grauis valde, debilis vero nō idēcū permutatōne vel alterationē in corpore. Et optimū quidem est in cōseruatione sanitatis exercere atq; agere motus leues & nō laboriosos, & nō est conueniens vti exercitio, nisi facta & cōpleta digestio. Et post expulsiōne supfluitatū primæ & secundæ digestionis, videlicet, & stercoris, & vrinæ, neq; debet fieri motus in forti calore, vel in superfluo frigore. Motus cōuenientes sunt in mane post exitū à somno & cōpleta digestionē, et facta expulsiōne dictarū superfluitatū, s. stercoris et vrinæ. Dixit Gal, in regimine sanitatis, qd quemadmodū exercitiū est conueniens ante cibum, ita nocuum est valde post cibum, & specialiter post superfluam satietatem. Sciēdo qd motus supflui & coitus & balneū post cibū sunt oīa magni nocumēti, & spāliter illis qui hñt venas strīctas naturaliter, quia illi sunt qui recipiūt & recipere possunt ex talibus multa nocumēta. Tñ sine nocumēto pōt quilibet se mouere ambulando tñ quantū sua domus in longitudine extendit, ad hoc vt cibus descēdere possit facilius ad fundū stomachi, vbi digestio naturaliter celebrat. Et somnus est ex rebus qd multū adiuuat digestionē, & maxime in illis qd assueti sunt dormire in die. Et de melioribus, et vtilioribus rebus in regimine et cōseruatione sanitatis est nō addere cibū cibo donec primus sit digestus, & non comedere nisi post naturālē appetitū, neq; bibere debet nisi rationabiliter sitiāt, qm multoties qd plures hoīes patiuntur sitim, & famē mendosam, & innaturālē, qd famēs spāliter erit ex humore malo & mordacitūo, qui mordicat orificiū stōi, & inde pcreat famēs, cui nullatenus est satisfaciēdū, & scias qd bibere aquā post cibū est vna ex rebus quæ multū destruunt digōnem, & nisi fuerit assuetus in mēsa anteq; comedat, & infra cibū nō bibat aquā simplicē sine aliqua admixtione. Et de modis & ordinibus cōseruationis sanitatis est, expellere supfluitates in oī hora & tpe inquantū pōt absq; retentione ipsarū, & nō psumat quis comedere, nec balneū intrare, nec coire, aut dormire, seu aliqd iter incipere, vel aliqd morū grauē facere, nisi prius dictas supfluitates toto posse conetur expellere, & postq; fecerit aut cōpleuerit aliquā ex dictis quinque actionibus, s. fr agere studeat illud idē, hoc est tentare dictas supfluitates expellere, & de ordinibus s. fr & cōuenientibus rebus in cōseruatione sanitatis, est vt qlibet sciat & cognoscat naturā vniuscuiusq; spem ciborū, & de his & sup his qd plures medici diuersos atq; varios ediderunt libros, eo qd est ex rebus magnę necessitatis in arte medicinz.

In hoc fine tres tractatus desiderari videntur, quos paulo ante pollicitus est.

Explicit liber Abimeron Abyzozabar.

Registrum

Exercitium quale exercitū hora.

Paulū pōt quis ambulare post cibū, vtiliter, & cur.

Malam stōi cōcoctionē necessario sequitur mala et hepatis ac reliquorū cōctio.

Hoc dicit Gal. in lib. d. Euchymia prope principium.

o. 1

Melius regit vniuscuique equum suum qd seipsum.

I N D E X T R A C T A T V V M

& Capitulum libri Thezir
Abimeron Abinzoahar
Autore.

De conseruanda sanitate capitulum.

T ractatus primus de ægritudinibus capitis, & est continens capitula. xij. car. 144	
De scabie capitis, quod sagrum nominatur. cap. i. 144	
De tineæ cutis capitis, cap. ij. 144	
De alopecia, cap. iij. 144	
De thiria, cap. iij. 144	
De caluitie occipitij, cap. v. 144	
De scissura capillorum, cap. vi. 144	
De sahaphari, cap. vij. 144	
De cantie capillorū secundū diuersa loca, cap. viij. 144	
De mala dispoñe & figura capillorū capitis, cap. ix. 144	
De furfuribus capitis, cap. x. 144	
De pediculis, cap. xi. 144	
De lendinibus, cap. xij. 144	
Tractatus secundus est continens capitulum vnicū quod est de ægritudinibus capitis accidentibus ab extrinseco, sicut à percussione.	
Tractatus tertius, de ægritudinibus capitis est con- tinens capitula sex. 145	
De dolore capitis ex frigidityte, cap. i. 145	
De dolore capitis ex caliditate, cap. ij. 145	
De dolore capitis ex humiditate, cap. iij. 145	
De dolore capitis ex siccitate, cap. iij. 145	
De apostematibus panniculorum capitis, v. 145	
De apostematibus cerebri & rhetis mirabilis, cap. vi. 146	
Tractatus quartus, de ægritudinibus aurium conti- nens capitula quinque. 146	
De apostematibus aurium, cap. i. 146	
De dolore auris & tinnitu, cap. ij. 146	
De grauedine auris, cap. iij. 146	
De percussione auris, cap. iij. 146	
De grossitudine auris, cap. v. 146	
Tractatus quintus, de ægritudine nasi, & est conti- nens capitula quatuor. 146	
De priuatione odoratus, cap. i. 146	
De fetore narium, cap. ij. 146	
De excoriatione & scabie quæ fit in naribus, cap. iij. 146	
De polipo quod multoties vel qui multiplex nominatur. capitula. iij. 146	
Tractatus sextus, de ægritudinibus oris continens capitula octo. 146	
De diminutione & corruptione sensus & saporis lingue. capitula. i. 146	
De apostemate seu inflatione lingue, cap. ij. 146	
De duritie & difficultate motus lingue, cap. iij. 146	
De apostematibus amygdalarum gule, cap. iij. 146	
De bothor, cap. v. 146	
De conuassatione dentium, cap. vi. 146	
De perforatione dentium, cap. vij. 147	
De stupore vel alligatione vel congelatione dentium. capitula. viij. 147	
Tractatus septimus, de ægritudinibus labiorum & oris continens capitula sex. 147	
De scissuris labiorum, cap. i. 147	
De alcola, cap. ij. 147	
De nigredine lingue, cap. iij. 147	
De fetore oris, cap. iij. 147	
De tortura oris, cap. v. 147	
De corrosione labiorum, cap. vi. 147	
Tractatus octauus, de ægritudinibus oculorum quæ sunt multe & est continens capitula trigintaria. 147	
De halahol & est vtres vna videatur due, cap. i. 147	

De inuersione palpebrarum, cap. ii. 147	
De pustulis & exituris & inflatione palpebrarū, ca. iij. 147	
De scabie oculorum & granulis, cap. iij. 147	
De coniunctione seu sigillatione palpebrarū, cap. v. 147	
De pillis palpebrarum inuersionis, cap. vi. 147	
De casu pilorum palpebrarum, cap. vii. 147	
De generatione platularum in palpebris, cap. viii. 147	
De ordeolo in palpebris, cap. ix. 147	
De fistula lachrymalium, cap. x. 147	
De carne addita in angulo lachrymali, cap. xi. 148	
De diminutione carnis in lachrymali, cap. xii. 148	
De ægritudinibus accidentibus in ipso oculo, ca. xiii. 148	
De compositione oculorum, cap. xiiii. 148	
De pustulis & paruis apostematibus oculorū, ca. xv. 148	
De variolis oculorum, cap. xvi. 148	
De dilatatione pupille & eius cōstrictione, cap. xvii. 148	
De descensu aquæ ad oculum, cap. xviii. 148	
De extractione cataractarum ab oculis, cap. xix. 149	
De cōstrictione vene seu pupille naturalis & non natu- ralis, cap. xx. 149	
De debilitate visus ex penuria & paupertate spirituum visibilium procedente, cap. xxi. 149	
De cōstrictione nerui obstricti, cap. xxii. 149	
De humiditatibus oculorum, cap. xxiii. 149	
De ægritudinibus quæ fiunt in mutina seu albedine ocu- lorum, cap. xxiiii. 149	
De inflatione coniunctiue absq̃ apate, cap. xxv. 149	
De taphæa quæ est gutta rubea quæ fit in albedine ocu- lorum, cap. xxvi. 149	
De granulis generatis in albedine oculorū, ca. xxvii. 149	
De sebel, cap. xxviii. 149	
De coniunctiua cum apostemate & sine apostemate, ca- pitu. xxix. 149	
De nimia subtilitate spiritus visibilis & ipsius grossitie. cap. xxx. 149	
De his quæ extrinsecus cadunt in oculos vel in nares vel in aures, cap. xxxi. 150	
De animalibus subintrantibus in aurem, cap. xxxij. 150	
De sanguifugis nares subintrantibus, cap. xxxiii. 150	
Tractatus nonus, de ægritudinibus cerebri, et est cō- tinens capitula viginti. 150	
De ægritudinibus anterioris partis cerebri, cap. i. 150	
De ægritudinibus medie partis cerebri, cap. ij. 150	
De mala complexione in media cellula interioris cerebri. cap. iij. 150	
De passionibus quæ fiunt in parte posteriori cerebri, ca- pitu. iij. 150	
De ægritudinibus & omnibus suis accidentibus proue- nientibus ex destructione seu corruptione complexio- nis totius cerebri, cap. v. 150	
De curatione puncture nerui, cap. vi. 150	
De epilepsia procedente à cerebro, cap. vii. 151	
De epilepsia procedente ex colligantia aliorum membro- rum à cerebro & melancholia, cap. viii. 151	
De melancholia myrachia quæ fit à partibus inferiorib⁹ cap. ix. 151	
De oppilatione, cap. x. 152	
De aploplexia, cap. xi. 152	
De congelatione, cap. xii. 152	
De subter, cap. xiii. 152	
De fisen calido cum alienatione, cap. xiiii. 153	
De priuatione intellectus ex frigidityte, cap. xv. 153	
De mania, cap. xvi. 153	
De humiditate quæ oritur in cellula anterioris cerebri & circa cerebrum, cap. xvii. 153	
De scothomia q̃ in arabico dicitur abscedar, cap. xviii. 153	
De dolore totius capitis qui quidem in arabico dicitur baidda, cap. xix. 154	
De emigranea quæ in arabico dicitur sechichia, ca. xx. 154	
Tractatus decimus, de ægritudinibus colli, & est conti- nens octodecem. 154	

De oppilatione, cap. i.	154
De relaxatione, cap. ii.	155
De spasmō, cap. iii.	155
De tremore, cap. iiii.	155
De ægritudinibus spondilium colli, cap. v.	155
De dislocatione spondilium colli, cap. vi.	155
De ægritudinibus nuclie, cap. vii.	155
De apostemate nuclie, cap. viii.	155
De oppilatione nuclie, cap. ix.	156
De apostematibus quæ fiunt circa guttur, cap. x.	156
De solutione continuitatis colli, cap. xi.	156
De inflatione facta in epigloto, cap. xii.	156
De squinantia, cap. xiii.	157
De apostematibus accidentibus canne pulmonis, cap. xiiii.	157
De rauedine vocis, cap. xv.	157
De pustulis in meri, seu in ysofago, cap. xvi.	157
De corruptione & putrefactione in gula & meri, & eorū partibus adiacentibus in tēpore epidimie, cap. xvii.	157
De priuatione sensus & motus & de relaxatione meri & ysofagi, cap. xviii.	157
Tractatus vndecimus de ægritudinibus pulmonis, & est continens capitula tria.	160
De catarro descendente ad pulmonem, cap. i.	160
De apostemate pulmonis, cap. ii.	160
De tussi, quæ provenit a mala complexionē, & de omnibus alijs speciebus, cap. iii.	160
Tractatus duodecimus de ægritudinibus cordis, & est continens capitula septem.	160
De ægritudinibus cordis in generali, cap. i.	160
De tremore cordis, qui arabice dicitur altadech, cap. ii.	160
De chardiaca, cap. iii.	160
De aqua, quæ congregat in marsupio cordis, cap. iiii.	161
De pelliculis, quæ fiunt in marsupio cordis, cap. v.	161
De hæctica cordis, cap. vi.	161
De apostemate quod fit in marsupio cordis, cap. vii.	161
Tractatus decimus tertius de ægritudinibus hepatis, & splenis, & est continens capitula sex.	161
De hepate & de tribus speciebus hidropifis, cap. i.	161
De apostemate hepatis, cap. ii.	161
De oppilatione hepatis, cap. iii.	161
De dolore hepatis, cap. iiii.	161
De ægritudinibus splenis, cap. v.	161
De icteritia citrina, cap. vi.	162
Tractatus decimus quartus de ægritudinibus, quæ fiunt in siphac, & est continens capitula duo.	162
De scissura siphac & exitu intestini, cap. i.	162
De vulnere ventris & intestinorum, cap. ii.	162
Tractatus decimus quintus de passionibus stomachi, & est continens capitula sex.	162
De hæctica stomachi, cap. i.	162
De apostemate stomachi, cap. ii.	163
De veruca, quæ oritur in stomacho, cap. iii.	163
De ficu, quæ fit in stomacho, quæ in arabico dicitur dubelati, cap. iiii.	163
De humoribus diuersis imbibitis in phlegmatico stomacho, cap. v.	163
De motu stomachi, qui dicitur in arabico folab, latine vero singultus, cap. vi.	164
Tractatus decimus sextus de ægritudinibus pectoris & diaphragmatis, continens capitula septē.	164
De apostemate pectoris & priuatione anhelitus, cap. i.	164
De vlceribus & scissuris quæ fiunt in pectore, cap. ii.	164
De scabusia, i. de pleuresi, cap. iii.	165
De apostemate lateris, cap. iiii.	165
De scissura venarum pectoris, cap. v.	165
De apostematibus, quæ fiunt in panniculo, quod diuiditur perctus in longitudine in duo, cap. vi.	165
De passionibus diaphragmatis, cap. vii.	166

Hæc sunt capitula secundi libri, qui continet tractatus septem, quorū tractatum primus continet capitula sex.	166
De ægritudinibus intestinorum generalibus, cap. i.	166
De debilitate virtutis expulsiue intestinorum, cap. ii.	166
De ventositate intestinorum, cap. iii.	167
De retentione fecum & suis speciebus, cap. iiii.	167
De excoriatione intestinorum, cap. v.	167
De hemorroidis, cap. vi.	167
Tractatus secundus de ægritudinibus renum & vesicæ & virgæ, & continet capitula octo.	167
De renibus in vniuersali, cap. i.	167
De lapide renum, cap. ii.	167
De restrictione sanguinis, qui exit de virga, cap. iii.	168
De lapide vesicæ, cap. iiii.	168
De apostemate renum, cap. v.	168
De mala complexionē renum, cap. vi.	168
De solutione continuitatis renum & vesicæ, cap. vii.	169
De debilitate vesicæ & exitu inuoluntario urinæ, cap. viii.	169
Tractatus tertius de raicis, & continet capitula quinque.	169
De testiculis à sterilitate, quæ ex mala complexionē ipsorum procedit, cap. i.	169
De apostemate testiculorum, cap. ii.	170
De mala complexionē sicca testiculorum, cap. iii.	171
De crepatura, cap. iiii.	171
De ægritudinibus, quæ fiunt in bursa testiculorum, cap. v.	171
Tractatus quartus de ægritudinibus virgæ, & est continens capitula quatuor.	171
De oppilationē quæ fit in virga causa lapidis uel alieuius alterius rei, cap. i.	171
De priuatione sensibilitatis virgæ, cap. ii.	171
De foraminibus, quæ fiunt in virga, cap. iii.	171
De expulsionē spermatis, cap. iiii.	171
Tractatus quintus de ægritudinibus uulvæ & matricis, & est continens capitula octo.	171
De sterilitate propter malam complexionē, cap. i.	171
De apostemate matricis, cap. ii.	172
De corrosione matricis, cap. iii.	172
De dislocatione matricis, cap. iiii.	172
De fluxu menstruum, cap. v.	172
De retentione menstruum, cap. vi.	172
De oppilationē & sigillationē, quæ accidit collo matricis, cap. vii.	172
De laniatione matricis, cap. viii.	172
Tractatus sextus de ægritudinibus ossium, & est continens capitula quinque.	172
De mala complexionē & fractura ossis, cap. i.	172
De superadditione ossis, cap. ii.	173
De scissura ossis in longitudine, cap. iii.	173
De fractura ossis causa doloris, cap. iiii.	173
De ingrossatione ossis præter naturam, cap. v.	173
Tractatus septimus, & est continens capitula xxxvii.	174
De ægritudinibus, quæ accidunt vniuersaliter in carne & cute totius corporis, sicut sunt vesicæ & pruritus & huiusmodi, cap. i. primum.	174
De pruritu in particulari, cap. ii.	174
De variolis & morbillis, cap. iii.	174
De morphea alba, quæ non rubescit propter frictionem, nec aliqua alia causa, cap. iiii.	175
De morphea alba quæ rubescit ex frictione, cap. v.	175
De morphea nigra, cap. vi.	175
De granulis paruis quæ accidunt in toto corpore, cap. vii.	175
De vesicis duris, quæ arabice dicuntur alcella, id est petrosæ, cap. viii.	175
De verucis & poris, cap. ix.	175
De tineositate, cap. x.	175
De corruptione & excoriatione cutis, cap. xi.	175

De lepra, cap. xii.	175
De cadar & de feleg, cap. xiii.	176
De feleg, i. de paralisi in particulari, cap. xiiij.	176
De spafmo, cap. xv.	177
De pulsatione, cap. xvi.	177
De saltu, cap. xvij.	177
De tremore, cap. xvij.	177
De affo ab, qui latine dicuntur pedofcelli, cap. xix.	177
De vena que dicitur mediana, et est egritudo que pro ma- -iori parte accidit nigris, cap. xx.	177
De verme qui oritur sub cuti, & de combustione ipsius, ca- -pitu, xxi.	177
De vermibus qui oriuntur in intestinis, cap. xxii.	177
De cucurbitinis, cap. xxiii.	177
De vermibus minutis & parvis qui oriuntur in inferiori -parte intestinorum, cap. xxiiii.	177
De varicibus, cap. xxv.	177
De elefantia, cap. xxvi.	177
De cancro, cap. xxvij.	177
De doloribus iuncturarum, cap. xxvij.	177
De dolore qui fit in substantia intestini, cap. xxix.	178
De dolore qui fit ex labore & fatigatione, cap. xxx.	178
De podagra que arabice dicitur anancras, cap. xxxi.	178
De scissuris que accidunt manibus et pedibus & alijs me- -bris, cap. xxxij.	178
De ægritudinibus vnguium, cap. xxxij.	178
De sciatica, cap. xxxiij.	178
De doloribus hipocundriorum, cap. xxxv.	178
De apostematibus que fiunt sub spatula dextra vel fini- -stra, & est inter profundum apostema, ca. xxxvi.	178
De apostematibus que dicuntur doggā, cap. xxxvij.	178

Liber tertius continet tractatus tres, quorum tracta- -tuū primus continet capitula tredecim.	179
De febribus ephemeris, cap. i.	179
De febre cholericā seu tertiana, cap. ij.	179
De febre quotidiana phlegmatica, cap. iij.	179
De sanguinea febre, cap. iij.	179
De melancholica febre, cap. v.	179
De febre que fit ex cholera vitellina prasina aut erugi- -nosa, cap. vi.	180
De cura febris tertianæ non purg, que fit ex cholera mixta -phlegmati, cap. vij.	180
De febribus compositis, cap. viij.	180
De signis febris tertianæ, cap. ix.	180
De signis febris sanguinæ, cap. x.	180
De signis febris quotidianæ, cap. xi.	180
De signis febris quarranæ, cap. xij.	180
De febra hectica & signis & cura eius, cap. xij.	180
Tractatus secundus, de crisi & est continens -capitula duo.	181
De diebus ceticis, cap. i.	181
De signis & accidentibus ipsius, crisis, cap. ij.	181
Tractatus tertius, de epidimia & continet -capitula quatuor.	181
De epidimia q̄ prouenit ex corruptione aeris, cap. i.	181
De epidimia q̄ puenit ex aqua putrida & fetida, ca. iij.	182
De squinaria & dislocatione, spōdium colli eueniente ex -quadam corruptione aeris, cap. iij.	182
De cura seu præseruatione à periculo male aq̄, c. iij.	182

Finis Tabulæ.

R E G I S T R V M

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z A A.

Omnes quaterniones, præter R. Quinternionem, Et S. duernionem,
A A vero Ternionem.



Venerijs apud hæredes Lucæantonij Iuntæ.

Anno Domini M D L I I I.

